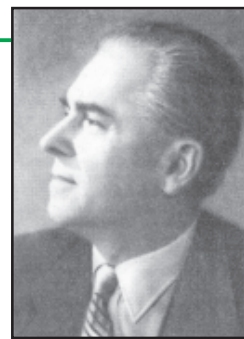

Педагогічні ВІСТІ

Жовтень, 2010 року

80 РОКІВ НА ОСВІТНІЙ НИВІ: ЗДОБУТКИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини — один з кращих вищих навчальних закладів України, що засвідчує факт його входження у 200 найкращих вузів України в рейтингу вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації за результатами діяльності у 2008 та 2009 роках.

За вісімдесятилітню історію свого функціонування УДПУ здобув визнання як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівні завдяки висококваліфікованому кадровому складу, розвиненій інфраструктурі, належній матеріально-технічній базі.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини засновано у 1930-му році в статусі інституту соціального виховання, розпочато підготовку учителів на чотирьох відділеннях: техніко-математичному, мовно-літературному, біологічному та соціально-економічному. У 1933-1935 рр. на його базі створюють педагогічний інститут; у 1935-1941 рр. — учительський інститут; у 1952-1967 рр. — реорганізовано в педагогічний інститут. У 1967 році інституту присвоєно ім'я видатного українського науковця, державного діяча, поета Павла Тичини. Згідно з Постановою Кабінету міністрів України від 4 вересня 1998 р. та наказом Міністерства освіти України від 9 вересня 1998 р. на базі Уманського державного педагогічного інституту ім. П.Г.Тичини створено Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини підпорядковується Міністерству освіти і науки України та діє на підставі Статуту, розробленого відповідно до наказу МОН України №60 від 5 лютого 2003 року "Про затвердження Примірного статуту вищого навчального закладу", а також свідоцтва про державну реєстрацію, виданого 12.11.1998 року виконавчим комітетом Уманської міської ради Черкаської області, серія АОО, №159070 (номер запису про державну реєстрацію — 1 025 120 0000 000486).

Згідно з довідкою №33 "Про включення до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України", виданою 20.01.2006 р. Головним управлінням статистики у Черкаській області, УДПУ — заклад державної форми власності, ідентифікаційний код 02125639.

Університету надано право здійснювати підготовку бакалаврів, спеціалістів та магістрів відповідно до ліцензії (серія АВ №482887 та сертифікату серія РД-IV №245977), виданих 30.09.2009 року. В університеті здійснюється освітня діяльність, пов'язана з підготовкою фахівців за напрямками 0101 "Педагогічна освіта", 0501 "Економіка і підприємництво".

В університеті освіта здобувається за 2 напрямками підготовки спеціалістів, магістрів: 0101 "Педагогічна освіта", 0501 "Економіка і підприємництво" та за 9 галузями знань підготовки бакалаврів: 0101 "Педагогічна освіта", 0102 "Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини", 0201 "Культура", 0202 "Мистецтво", 0203 "Гуманітарні науки", 0301 "Соціально-політичні науки", 0305 "Економіка та підприємництво", 0401 "Природничі науки", 0402 "Фізико-математичні науки". Підготовка фахівців проводиться з 24 напрямів

підготовки для ОКР "бакалавр", 19 спеціальностей для ОКР "спеціаліст" та 15 — ОКР "магістр" на денній, заочній формах навчання; перепідготовка за 14 спеціальностями (ОКР "спеціаліст").

У складі навчального закладу функціонує 4 навчально-наукових інститути, 12 факультетів, 36 кафедр, з них 26 випускових, які забезпечують навчальний процес за трьома освітньо-кваліфікаційними рівнями: "бакалавр", "спеціаліст", "магістр".

У структурі університету діють: навчально-консультаційний центр із заочної освіти на базі Корсунь-Шевченківського педагогічного училища, аспірантура і докторантура, центр дистанційного навчання, навчально-методичне відділення суміжних професій.

З метою забезпечення системи наукової діяльності та координації зусиль наукових кадрів вузу та науково-дослідних установ АПН та НАН України в університеті функціонує 3 науково-дослідні центри подвійного підпорядкування (АПН, НАН та МОН України): "Інформаційно-комунікаційних технологій в навчальній фізиці і астрономії", "Педагогічного краєзнавства" та "Прикладної лінгвістики"; 7 регіональних науково-методичних центрів, 20 науково-дослідних лабораторій. Сформовано низку наукових шкіл.

Такий кількісний склад лабораторій, наукових шкіл, центрів дозволив створити чотири науково-дослідні інститути:

- Історії освіти та педагогічної думки Наддніпрянської України;
- Історії та археології Східного Поділля;
- Дидактики вищої педагогічної школи;
- Археологічних культур Буго-Дніпровського межиріччя

Діє Інститут Міжнародного освітнього співробітництва. Відповідно до рішення ек-

спертної ради ВАК України від 21 квітня 2010 року було рекомендовано створити в університеті спеціалізовану вчену раду із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук зі спеціальності 13.00.04 — "Теорія та методика професійної освіти".

За 80 років діяльності університет підготував понад 50 тисяч фахівців, а за останні 5 років — 14667 (денна форма навчання — 6639; заочна форма навчання — 8028).

Університет розміщено у п'яти навчальних корпусах; має два гуртожитки, дві їдальні, навчальні майстерні, спортивний комплекс. Функціонує навчально-дослідна агробіостанція університету, яка забезпечує проведення навчально-польових практик студентів. Загальна навчальна площа будівель становить 23069 кв. м.

Фонди університетської наукової бібліотеки складають понад 360 тисяч томів, у тому числі близько 400 примірників рідкісних видань. Щороку бібліотека здійснює передплату більше 300 назв методичних, наукових, фахових періодичних видань.

Видаються збірники наукових праць університету, які входять до переліку видань, затвердженого ВАК України: "Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (педагогічні науки)", "Психолого-педагогічні проблеми сільської школи", "Історико-педагогічний альманах". Періодично виходять друком збірники праць Студентського наукового товариства.

Університет плідно співпрацює з вищими навчальними закладами Білорусі, Канади, Німеччини, Польщі, Росії, США, Франції та інших країн. Основні напрями міжнародної діяльності: спільна підготовка фахівців із зарубіжними партнерами, проведення міжнародних на-

укових конференцій, симпозіумів, підвищення кваліфікаційного рівня науково-педагогічних працівників у зарубіжних освітніх закладах, участь у міжнародних проектах. У 2008 році в університеті створено Польський культурно-освітній центр.

Університет відомий своїми багатими освітньо-культурними та мистецькими традиціями: функціонують студентський клуб, спортклуб, музей історії навчального закладу, випускається газета "Педагогічні вісті", діють літературна студія імені М.Бажана, студентський театр. Дев'ять художніх творчих колективів мають почесне звання "народних". Серед вузівських спортсменів є члени олімпійської та молодіжної національних збірних.

Університет набув визнання на державному та регіональному рівнях, був неодноразово нагороджений за успіхи у навчальній, науковій та виховній діяльності. Так, на Восьмий міжнародній виставці навчальних закладів "Сучасна освіта в Україні-2005" університет нагороджено бронзовою медаллю в номінації "Розробка та впровадження системи дистанційного навчання". Університету присвоєно звання "Лідер сучасної освіти" у номінації "За багаторічну інноваційну педагогічну діяльність з модернізації освіти". У 2005 році університет нагороджено дипломами у номінаціях: "За міжнародне співробітництво в галузі освіти і науки" та "За інноваційний розвиток освіти та сучасні педагогічні технології".

За вагомих внесок у забезпечення розвитку освіти, підготовку висококваліфікованих спеціалістів університет у 2006 році нагороджено Почесною грамотою Кабінету міністрів України (Наказ №11071/29.03.2006).

Удесятий ювілейній міжнародній виставці навчальних закладів "Сучасна освіта в

Україні-2007" університет отримав бронзову медаль у номінації "Упровадження здобутків педагогічної науки в освітню практику" та почесне звання "Лідер сучасної освіти" — за багаторічну науково-практичну діяльність з інноваційного розвитку освіти України. Університет брав участь у спеціалізованій міжнародній виставці "Освіта та кар'єра" (Київ), "Український дім". Отримав Почесне звання "Лідер сучасної освіти". Також у 2007 році перемажець у номінації "Кращий дизайн виставкового стенду", університет нагороджено дипломом за розробку і упровадження у навчально-виховний процес інноваційних освітніх технологій та присвоєно почесне звання лауреата конкурсу у номінації "Інновації у навчальному процесі". У 2008 році університет отримав диплом за високі творчі досягнення в удосконаленні змісту навчально-виховного процесу, бронзову медаль у номінації "Упровадження здобутків педагогічної науки в освітню практику".

У Дванадцятій міжнародній виставці навчальних закладів "Сучасна освіта в Україні-2009" (25-27 лютого 2009 р., Київ) Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини нагороджено дипломом "За високі творчі досягнення в інноваційному оновленні національної системи освіти".

Матеріально-технічна база університету дозволяє використовувати сучасні ефективні методи навчання. В УДПУ облаштовано комп'ютерні класи, функціонує локальна комп'ютерна мережа, в яку об'єднано всі навчальні лабораторії, адміністративні та структурні підрозділи. Студенти та викладачі ВНЗ мають можливість працювати в глобальній мережі INTERNET.

У 2010/2011 н. р. професорсько-викладацький склад університету становив 499 осіб, з них штатних — 391, сумісників — 108. Серед них: докторів наук, професорів — 73, кандидатів наук, доцентів — 192.

У складі науково-педагогічних працівників університету є п'ять заслужених працівників освіти України, два заслужених діячі науки і техніки України, один заслужений працівник фізичної культури і спорту України, один заслужений майстер народної творчості України, чотири заслужених працівники культури України, один заслужений лікар України, один заслужений юрист України, один народний артист України, один лауреат міжнародних конкурсів, більше 80-ти відмінників освіти України, понад 20 осіб нагороджено медалями, нагрудними знаками

та іншими державними і відомчими нагородами.

Контингент студентів станом на 1.10.2010 року складав 6689 осіб: денна форма навчання — 3747 осіб, з них за державним замовленням — 2861, на контрактній основі — 886, заочна форма навчання — 2942 осіб, з них за державним замовленням — 907, на контрактній основі — 2035.

Славні сторінки історії, ефективність сьогочасної діяльності, впевнений поступ — це наш Уманський педагогічний університет.

Головним нашим завданням, на мою думку, є досягнення вищого рівня підготовки майбутніх вчителів загальноосвітніх шкіл та фахівців економічної сфери і туризму, який відповідав би світовим стандартам вищої школи, вимогам Болонської конвенції, потребам держави.

З цією метою необхідно: - покращувати умови для професійного зростання викладачів, науковців, співробітників, студентів;

- забезпечувати студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів освітніми послугами на високому рівні, постійно підвищувати їх якість на основі ефективного зворотного зв'язку зі споживачами і постачальниками (школами і коледами);

- зміцнювати систему соціального захисту викладачів, науковців, співробітників, студентів;

- забезпечувати трансформацію університету у розвинений навчально-науковий центр державного рівня;

- упроваджувати у систему управління університетом сучасні технології менеджменту;

- зміцнювати матеріально-технічну базу та посилювати фінансове забезпечення університету.

Вірю в те, що саме повага до традицій, наполеглива праця, професіоналізм, творча ініціатива, патріотизм та високий рівень громадянської самосвідомості членів трудового колективу нашого університету забезпечать йому впевнений поступ і авторитет в освітньо-науковому просторі України та зарубіжжя.

У свою чергу зроблю все можливе для розвитку і процвітання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Гарантую повну підтримку усім викладачам, науковцям, студентам, хто самовіддано працює на благо України та рідного університету.

Вітаю всіх зі славним ювілеєм! Бажаю щастя, здоров'я, удачі, професійних здобутків! Хай береже Вас Бог!

Н.ПОБІРЧЕНКО,
доктор пед. наук,
професор,
в. о. ректора
УДПУ.

ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ

О. БЕЗЛЮДНИЙ
перший проректор,
канд. пед. наук,
доцент

Належний рівень організації навчально-виховного процесу ВНЗ дає змогу забезпечити належний рівень підготовки фахівців.

Закон України «Про освіту» та Закон України «Про вищу освіту», концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір, матеріали підсумкової колегії «Вища освіта України — європейський вимір: стан, проблеми, перспективи», Концепція системи менеджменту якості освітньої діяльності УДПУ та ін. — ті нормативні документи, що регламентують організацію навчально-виховного процесу в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

Адміністрацією та колективом університету здійснюється контроль за дотриманням Державних стандартів підготовки фахівців, які передбачають: відповідність елементів навчально-методичного забезпечення навчального процесу затвердженим Державним стандартам підготовки фахівців; достатність методичного забезпечення дисциплін; достатність, регулярність і рівень організації контролю якості знань студентів; оперативність прийняття та реалізації коригуючих заходів; перевірку штатного складу кафедр, факультетів та їх відповідність ліцензійним вимогам; основні форми, методи та напрями роботи з науково-педагогічним персоналом на рівні кафедр, факультетів; планування, організацію виконання управлінських рішень та їх результативність, наявність та ефективність використання коригуючих заходів; якісні показ-

ники рівня знань випускників університету; задоволеність студентів якістю й організацією навчального процесу; задоволеність роботодавців якістю підготовки фахівців.

Навчальний процес в університеті спрямований на забезпечення належного рівня теоретичної і практичної підготовки фахівців шляхом упровадження системи управління і контролю за якістю освітніх послуг у відповідності з вимогами державних стандартів; упровадження інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій навчання у поєднанні з перевагами, які створюються завдяки кредитно-модульній системі організації навчального процесу (КМСОНП); посилення впливу студентського самоврядування на результати навчальних досягнень студентів.

Відповідно до наказу МОН України №48 від 28.01.04 р. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини внесено до переліку вищих навчальних закладів, що заявили про участь у проведенні педагогічного експерименту щодо запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу.

Починаючи з другого семестру 2005/2006 н. р., згідно з наказом Міністерства освіти і науки України від 30 грудня 2005 року №774 «Про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу» та наступного за ним наказу по університету № 38 від 3 лютого 2006 року університет здійснював поступовий перехід на навчання за кредитно-модульною системою.

В університеті розроблено комплекс заходів щодо впровадження КМСОНП: питання впровадження КМСОНП систематично розглядалися на засіданнях вченої ради, науково-методичної ради університету, вчених рад факультетів,

засіданнях кафедр; на факультетах працюють науково-методичні комісії, які контролюють відповідність навчально-методичної документації (робочих програм, навчальних планів тощо) вимогам КМСОНП; розробляється й удосконалюється навчально-методичне забезпечення дисциплін; на кафедрах створено електронні бази навчально-методичного забезпечення дисциплін у формі завершених інтегративних комплексів, або ж електронних конспектів лекцій, методичних вказівок до практичних занять тощо, доступних в рамках локальної університетської мережі (частину навчальних матеріалів розміщено на сервері університету, вона доступна студентам і використовується через віртуальне освітнє середовище Moodle); до навчальних планів підготовки бакалаврів введено курси «Інформаційна культура студента» та «Основи педагогічних вимірювань та моніторингу якості освіти», магістрів — «Вища освіта і Болонський процес».

Виконання навчальних планів та програм, якість підготовки фахівців постійно контролюється ректоратом. В університеті впроваджено систему контролю якості освіти шляхом систематичного проведення комплексних контрольних робіт з метою перевірки залишкових знань. Згідно з встановленими графіками проводяться проміжні атестації студентів. Здійснюється постійний контроль за складанням заліків та екзаменів. У навчальному закладі запроваджено рейтингову систему оцінювання досягнень студентів.

В університеті впроваджуються курси й технології дистанційного навчання. З цією метою в університеті використовується експериментальна програма Міністерства освіти і науки України «Intel. Навчання для

майбутнього»; створено освітньо-науковий портал університету, завершено повну комп'ютеризацію навчальних підрозділів; створено локальну університетську інформаційну мережу, до якої мають вільний доступ студенти та викладачі університету; створено електронну наукову бібліотеку, комп'ютеризовано читальні зали, вільний доступ до мережі Інтернет мають студенти, які проживають у гуртожитках.

Сучасні інноваційні технології, які використовуються у навчальному процесі УДПУ такі: кейс-технології — навчально-методичні матеріали, скомплектовані в спеціальний набір (кейс), які передаються особисто або надсилаються студенту поштою; веб-технології — використання сервісів мережі Інтернет; мультимедійні технології, які базуються на використанні електронних підручників і навчальних програм та ін.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини у березні 2010 року приєднався до Декларації про створення й діяльність національного Болонського центру, мета якого полягає у сприянні європейській інтеграції України в сфері освіти та запровадженні, поряд зі збереженням національної самобутності вітчизняної освіти в навчальних закладах країни стандартів та рекомендацій Європейського простору вищої освіти.

Отже, чітка організація навчально-виховного процесу, високий рівень трудової дисципліни, висококваліфікований кадровий склад, сучасні методики й технології навчання, належний адміністративний контроль — запорука результативності та успішності освітньо-наукової діяльності Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукова діяльність

СТВЕРДЖУЄМО ПОЗИЦІЇ У НАУЦІ

О. ДУДНИК
проректор
з наукової роботи,
канд. історичних наук,
доцент

Однією з умов розбудови університету є зміцнення науково-дослідної бази, подальша інтеграція наукових досліджень й освітньої діяльності.

У науковій інфраструктурі ВНЗ функціонують 3 науково-дослідних центри подвійного підпорядкування, 4 науково-дослідних інститути, 7 регіонально-методичних центрів, 20 науково-дослідних лабораторій.

У межах держбюджетного фінансування наукова діяльність представлена 3-ма фундаментальними темами та 5-ма прикладними розробками, які пройшли конкурсний відбір МОН України, і над розробкою яких працюють 42 наукових співробітники.

Функціонують аспірантура і докторантура. Для удосконалення діяльності аспірантури та докторантури впроваджуються сучасні форми роботи з аспірантами. Для завершення дисертаційних досліджень докторанти, аспіранти та здобувачі проходять стажування при АПН України та НАН України, у вищих навчальних закладах Польщі.

В університеті сформована низка наукових шкіл. Широкого визнання серед наукової громадськості набули результати досліджень, що проводяться під керівництвом професора Н.С.Побірченко (актуальні проблеми історико-педагогічного знання), Л.А.Кіпніса (математичні проблеми механіки руйнування), О.М.Коберника (актуальні проблеми трудової підготовки учнів), Т.В.Кузнеця (супільні та етнонаціональні трансформації на території Східного Поділля XVII-XX), В.Г.Кузя (дослідження педагогічної спадщини В.О.Сухомлинського), М.Т.Мартинюка (проблеми навчання фізики в загальноосвітніх навчальних закладах), А.С.Музиченко (проблеми інвестиційного менеджменту), Н.П.Сивачук (удосконалення змісту підготовки учителів української мови і літератури на основі етнокультурних традицій українців) та ін.

В університеті здійсню-

ється видавництво фахових видань: «Історико-педагогічний альманах» (гол. ред. О.В. Сухомлинська) та науково-педагогічний журнал «Порівняльно-педагогічні студії» (під ред. Н.М.Лавриченко), два збірники наукових праць: «Психолого-педагогічні проблеми сільської школи» (гол. ред. Н.С.Побірченко) та збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету (педагогічні науки) (гол. ред. М.Т.Мартинюк).

Значна увага в університеті приділяється студентській науково-дослідній роботі. До науково-дослідної роботи залучено 2348 студентів. Вони залучаються до розробки педагогічних програмних засобів, методик розв'язання проблем навчального процесу з різних дисциплін у вищій та середній школі та дослідження їх ефективності.

Науково-дослідною частиною, інститутами, факультетами і кафедрами університету здійснюється підготовка кращих студентів університету до участі у Всеукраїнських олімпіадах з навчальних дисциплін, напрямів та спеціальностей. До університетського етапу олімпіади було залучено близько 800 студентів. На II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади університет представляв 35 студентів, з яких 8 осіб стали переможцями (у порівнянні з минулим 2008-2009 н. р. — 7 студентів).

На сучасному етапі наукової діяльності університету має бути утвердження інноваційних підходів до організації науково-дослідної роботи. З цією метою слід: сприяти розвитку механізму взаємодії напрямів національної стратегії інтеграції науки і виробництва на регіональному та загальнодержавному рівнях; інтегрувати наукову діяльність університету в європейський науково-дослідний простір через партнерське співробітництво з європейськими профільними закладами; створити спільні наукові проекти з зарубіжними партнерами, активізувати присутність науковців університету в міжнародних наукових товариствах.

ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

Г. ЧИРВА,
завідувач відділу
аспірантури
та докторантури

Підготовка наукових і науково-педагогічних кадрів в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини здійснюється за 9-ма постійнодіючими та 4-ма разовими спеціальностями через аспірантуру, докторантуру, інститут здобувачів.

Профіль підготовки докторантів та аспірантів відповідає пріоритетним напрямкам наукової діяльності університету і охоплює всі напрями, за якими у стінах вищого навчального закладу здійснюється підготовка фахівців за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями. Ця робота зосереджена в рамках виконання комплексної програми підготовки наукових та науково-педагогічних кадрів університету, складеної з урахуванням забезпеченості кафедр спеціалістами.

Аспірантура при університеті функціонує з 1992 року. Станом на 1 вересня ц.р. тут навчаються 78 осіб (53 — денної форми навчання, 25 — заочної, 17 — на контрактній основі). В аспірантурах інших ВНЗ навчається 38 викладачів.

За 2010 рік викладачами університету захищено 21 дисертаційне дослідження (18 кандидатських та 3 докторських дисертації).

Для ефективного підготовки фахівців в університеті створено спеціалізовану вчену раду із захисту кандидатських дисертацій зі спеціальності 13.00.04 —

теорія та методика професійної освіти.

Задля впорядкування підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів щорічно затверджуються заходи з організації підготовки науково-педагогічних та наукових кадрів і розробляється план контролю підготовки і звітування аспірантів і докторантів. Двічі на рік у формі сесій проводяться кандидатські іспити з філософії, іноземних мов та відповідних спеціальностей.

Результати дисертаційних досліджень докторантів і аспірантів регулярно заслуховуються на засіданнях кафедр та вчених радах. Усі аспіранти останнього року навчання заслуховуються на розширених засіданнях кафедр. Як приклад, заслуговують на увагу досвід кафедр: соціальної педагогіки та історії педагогіки, історії України, української мови, англійської мови, теорії та методики трудового і професійного навчання, фізики і астрономії та методики їх викладання, економіки підприємств, фінансів та туризму, економічної теорії та маркетингу, дошкільної педагогіки і психології.

Докторантура створено в 2001 році з 2-х спеціальностей (13.00.01 — загальнонаукова педагогіка та історія педагогіки і 13.00.04 — теорія та методика професійної освіти). На сьогоднішній день докторантурі університету перебувають 3-є викладачів. Очікуємо, що у 2011-му і наступних роках їх кількість збільшиться.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ПЕДАГОГІЧНОГО КРАЄЗНАВСТВА

Л. ТКАЧУК
декан факультету
соціально педагогіки і
практичної психології,
канд. пед. наук, доцент

На базі науково-дослідної лабораторії «Педагогічне краєзнавство Черкащини» за ініціатииви доктора педагогічних наук, професора Н.С.Побірченко у 2006 році створено Науково-дослідний центр педагогічного краєзнавства подвійного підпорядкування (МОН України та АПН України). Метою його діяльності є розвиток фундаментальних і прикладних досліджень з проблем педагогічного краєзнавства.

Основні напрями діяльності центру: педагогічне краєзнавство у підготовці майбутніх учителів; проблеми педагогічного краєзнавства: структура, функції, принципи та джерела; теоретико-методологічні засади педагогічного краєзнавчого діяльності; зміст, форми і методи навчання студентів засобами педагогічного краєзнавства; педагогічне краєзнавство як ефективний засіб професійної підготовки майбутніх учителів; педагогічно-краєзнавча технологія навчання студентів.

Основними завданнями є інтеграція діяльності наукових установ та вищих навчальних закладів у галузі педагогічного краєзнавства; дослідження актуальних проблем педагогічного краєзнавства та забезпечення апробації і впровадження у практику теоретико-методологічних засад педагогічно-краєзнавчої діяльності; апробація та впровадження у практику теоретико-методологічних засад педагогічно-краєзнавчої діяльності як ефективного засобу професійної підготовки майбутніх учителів.

Із 2008 р. центр став структурним підрозділом Науково-дослідного інституту історії освіти та педагогічної думки Наддніпрянщини (директор — д. пед. н., проф. Н.С.Побірченко), метою діяльності якого є координація науково-дослідної роботи з розробки напрямів історико-педагогічних досліджень, пов'язаних із історичною реконструкцією освіти та педагогічної думки Наддніпрян-

кої України.

На базі центру розробляються держбюджетні теми: «Інтегративна технологія використання педагогічного краєзнавства у дисциплінах гуманітарного циклу як складова підготовки майбутнього вчителя» (2008-2010) та «Становлення та розвиток педагогічного краєзнавства в Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)» (2010-2012) (керівник — проф. Н.С.Побірченко); «Розвиток дитячого руху в Центральній Україні (друга половина XIX - початок XX ст.)» (2010-2012) (доц. Н.М.Коліяда).

Відповідно до основних напрямів роботи Центру працює наукова школа проф. Н.С.Побірченко. За період функціонування наукової школи захищено докторську та 10 кандидатських дисертаційних досліджень. На сьогодні виконується дослідження з проблем підготовки майбутніх педагогів засобами педагогічного краєзнавства (Н.І. Ревнюк, Т.В.Бондаренко, С.А.Пісчук, В.М.Полехіна та ін.).

Результати наукових пошуків знаходять відображення у монографіях, наукових виданнях, науково-методичних посібниках. Зокрема, у 2010 р. за авторством проф. Н.С.Побірченко укладено і видано бібліографічний покажчик «Педагогічна наука на сторінках журналу «Советская педагогіка» (1937-1991)». На основі ар-

хівних матеріалів та першоджерел укладено і видано 3 томи фундаментального наукового видання «Життя і постать Пантелеймона Куліша у листуванні, спогадах сучасників та шанувальників» (2010).

Під науковим керівництвом Наталії Семенівни підготовлено і видано такі наукові праці: підручник «Педагогічне краєзнавство» (2008); Антологія педагогічного краєзнавства Черкаського краю» (2008); «Репресовані освітяни Черкащини. Іменний покажчик» (2008) (укладач: В.М.Полехіна); «Використання педагогічного краєзнавства у дисциплінах гуманітарного циклу» (2009) (укладач: В.М.Полехіна); 6 номерів «Історико-педагогічного альманаху» (фахове видання, внесене до переліку ВАК України) та ін.

До роботи центру залучаються й студенти, які працюють над розробленням держбюджетних тем, беруть участь у науково-практичних конференціях різного рівня. Протягом останніх років під керівництвом проф. Н.С.Побірченко студенти виборють призові місця на Всеукраїнському конкурсі наукових робіт з педагогіки: студентка І курсу факультету початкової освіти Юлія Підвальна — I місце (Кримський гуманітарний університет, 2008 р.); студентка 5 курсу факультету соціальної педагогіки та практичної психології Лілія Коробова — I місце (Пе-

реяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2009 р.); студентка 5 курсу факультету соціальної педагогіки та практичної психології Ольга Бойко — III місце (Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди, 2010 р.).

Студенти беруть участь у науково-дослідницькому проекті «Репресовані освітяни Черкащини», постійно є учасниками науково-пошукових експедицій співробітників Центру з метою дослідження і вивчення джерел педагогічного краєзнавства Черкаського краю, займаються написанням наукових статей, рефератів, дипломних і магістерських робіт.

У перспективі діяльності Центру планується здійснення наукових досліджень з метою визначення культурно-історичних передумов розвитку вітчизняного педагогічного краєзнавства; об'рунтування основних етапів становлення і розвитку педагогічного краєзнавства в Україні; висвітлення на основі вивчення архівних матеріалів, маловідомих першоджерел життєвості провідних педагогів та освітніх діячів Черкащини; залучення обдарованої молоді до активної науково-дослідної роботи.

Міжнародне співробітництво

ВІДКРИТИЙ СВІТОВІ, ВІРНИЙ ТРАДИЦІЯМ

О.ЗАБОЛОТНА,
координатор з питань міжнародної діяльності, канд. пед. наук, доцент
Сьогодні у глобальному світі відходять від оцінки навчального закладу через його відбиток у дзеркалі національного сприйняття. Усе частіше важить те, як виглядає університет у очах світового освітнього співтовариства. Переймаючись думкою про те, що світ один, ми маємо глибше розуміння єдиних вимог щодо якості освіти та специфіки організації наукової діяльності незалежно від країн і континентів.

Тому інтернаціоналізація університетської діяльності стає не віддаленою перспективою, а нагальною необхідністю. Після міждержавних угод найвагомішими для організації співпраці є угоди між партнерами навчальними закладами, науковими установами або виробничими структурами. Ці документи дозволяють вступати у консорціум, отримувати фінансування, розвивати ре-

альну систематичну співпрацю. Наш університет працює в рамках 30 угод з 9 країнами світу, що розширює наукові горизонти і дає нові можливості.

Лише за останній рік близько 50 представників професорсько-викладацького складу активно обмінювалися науковими ідеями на міжнародному рівні, беручи участь у конференціях у Польщі, Болгарії, Чехії, Німеччині, Фінляндії, Словачії, Росії, Білорусі, Узбекистані. Найчисельнішим було представництво нашого університету на Міжнародній конференції «Європа-Україна-Польща: інтеграція освітніх систем», на якій було проголошено створення Польсько-українського академічного форуму.

Важливою рисою сучасного фахівця є його мобільність, тому університеті приділяють цьому велику увагу. З 1 вересня 2009 року в УДПУ започатковано міждисциплінарні індивідуальні гуманітарні студії. Їх про-

грама є спробою відходу від традиційної форми навчання і є формою міждисциплінарного характеру сучасних наукових досліджень. Студенти таким чином, окрім державного диплома, отримують сертифікат про всі додаткові здані зараховані курси.

14 студентів, які здобули ступінь бакалавра в УДПУ, згідно угоди між університетами навчалися в магістратурі Європейського Колегіуму УАМ (Польща) за напрямом «Європейська комунікація» (спеціальність «Балканістика»), причому в осінньому семестрі вони навчалися у Пловдивському університеті (Болгарія). Захистивши магістерську працю і здобувши європейський диплом, молоді мобільні магістри самореалізуються, працюючи в навчальних, наукових та адміністративних установах України та ЄС.

Студенти і викладачі факультету іноземної філології використовують можливість проходження мовного стажування у Франції (Париж) за

навчальною програмою «S.A.M.E.D.I.». Студенти спеціальності «українська мова і література та польська мова» відточують мовні навички під час роботи літніх шкіл у Варшаві, Кракові, Любліні та Седльце. Молоді науковці вибирають стипендії на проведення досліджень на терені інших країн, про що раніше і не мріяли.

Уже традиційними стають молодіжні обміни, фінансовані Міністерством культури Польщі. За програмами «Work & Travel» та «Au Pair» студенти працюють, навчаються і подорожують у США, Німеччині та Норвегії. Отриманий досвід є важливим шаблоном у професійній діяльності.

Відкритість світові — це характерна риса нашого університету. Завдяки цьому світ пізнає Україну через призму наукових поглядів, навчальних досягнень наших студентів. У 2010 році започатковане міжнародне видання «Фундамент Європи», у якому УДПУ і Університет імені Адама Міцкевича виступають співзасновниками. Ця назва є символічною, тому що, безсумнівно, саме мобільні відкриті люди і будуть цей фундамент Європи знань, Європи інформації, Європи взаєморозуміння.

У науковій бібліотеці

СУЧАСНІ ПОСЛУГИ — ВИКЛАДАЧУ, СТУДЕНТУ

Т.ГРИГОРЕНКО,
директор
наукової бібліотеки,
канд. філол. наук,
доц.

Розвиток інформаційних потреб користувачів вимагає перетворення бібліотек в інформаційні центри. Упровадження комп'ютерних та телекомунікаційних технологій в роботу бібліотек є вже не модою, а нагальною вимогою до підвищення продуктивності та якості бібліотечно-інформаційного обслуговування на основі створення, використання та інтеграції електронних ресурсів, а також автоматизації бібліотечних процесів.

Сучасний період інформатизації суспільства поставив перед колективом наукової бібліотеки університету завдання — переорієнтувати стратегію володіння інформаційними ресурсами на стратегію оперативного доступу до них. Цьому сприяє комп'ютеризація бібліотеки, яку розпочато з 2007 року та якою охоплено всі відділи. Сьогодні майже всі процеси автоматизовані. Зокрема, на основі електронного каталогу оперативного готуються тематичні покажчики літератури, бібліографічні списки нових надходжень у фонд бібліотеки (складаються щомісячно), рекомендовані списки літератури (складаються до тем дипломних та інших наукових робіт).

Нові інформаційні технології дозволили бібліотеці розширити сферу послуг. Разом із традиційними бібліотечними послугами, наша бібліотека має можливість надавати сервісні послуги: відправлення або приймання повідомлень електронною поштою; користування послугами Інтернет; пошук інформації у всесвітній електронній мережі на замовлення; запис інформації на будь-який носій; друк на принтері; комп'ютерний переклад тексту; сканування; копіювання.

Для користувачів доступ до баз даних — це швидкий пошук необхідної інформації за головними бібліографічними ознаками, за основним тематичним класифікатором систем (ключовими словами, предметними рубриками).

Сьогодні читач звертається до бібліотеки як до сучасного культурно-інфор-

маційного центру, де поєднуються багатовікові знання і новітні технології. Проте, жодна бібліотека, якими багатими не були її фонди, не може сповна забезпечити інформаційних потреб сучасної людини. Важливими складниками бібліотеки є електронні ресурси, зокрема ті, що доступні через світову мережу Інтернет, тому у структурі бібліотеки є два спеціалізованих електронних читальних зали.

Достойне місце на веб-сайті університету займає інформація про бібліотеку, на якому читач може переглянути електронний каталог і замовити необхідні видання, ознайомитися з базами даних, створеними в структурних підрозділах бібліотеки.

Бібліотекари стають активними учасниками Інтернет-проектів: створюють онлайнові каталоги, повнотекстові бази даних, що вимагає від них компетентності, оволодіння та готовності оновлення знань в галузі інформаційних технологій.

Нова концепція побудови сучасної бібліотечної системи базується не лише на автоматизації окремої бібліотеки. Її головна мета — створення єдиного всеукраїнського інформаційного простору та інтеграція у світовий бібліотечний інформаційний простір. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити такі завдання: створення бібліотечно-бібліографічної інформації та публікаційних текстів в електронному вигляді; забезпечення доступу через Інтернет до бібліографічної інформації і повнотекстових баз даних; забезпечення електронних засобів пошуку і обслуговування запитів на інформаційні ресурси бібліотеки.

Відзначимо, що зміни у технологічному середовищі нашої бібліотеки, здійснені зусиллями її співробітників та при підтримці керівництва університету відбулися за досить короткий проміжок часу. Як показала наша практика, для проведення комплексних змін технологічного середовища необхідні: сучасне програмне і технічне забезпечення, підготовлений до змін персонал і, безумовно, заздалегідь спланована і ретельно обміркована організація роботи зі створення нової технології бібліотечних процесів.

ВАСИЛІАНСЬКИЙ МОНАСТІР — ВІДНОВЛЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРАКТИКИ

А.МИКОЛАЙЧАК,
професор,
доктор хабілітований
(Університет імені Адама
Міцкевича в Познані);
І.КРИВОШЕЯ,
доцент,
кандидат історичних наук
(Уманський державний
педагогічний університет
імені Павла Тичини)

Умань є важливим містом в історії України та Польщі, в якій історія закарбувала драматичні події, що впливають на взаємостосунки двох народів. Коліївщина (1768-1769), представлена в українській історіографії як визвольний рух, пов'язаний з відродженням української свідомості, в польських джерелах і наукових працях відображена як «хлопський бунт»/повстання народних мас з ознаками «домової/внутрішньої війни». Здобуття Умані військими повстанців під керівництвом Максима Залізняка і загибель поляків та євреїв, що мешкали в місті, поляками трактується як злочинна різанина, водночас українці найчастіше вказують на цю подію як на прояв/факт історичної справедливості. Таке взаємне протистояння, напевно, не може служити розвитку добросусідських стосунків між двома країнами і не сприяє подоланню відчуження взаємної кривди.

Тим часом саме Умань з її неоднозначним, трагічним історичним минулим може стати символом українсько-польського єднання. Надзвичайно оптимістичним його знаком є співпраця між Уманню і Гнезном, які підписали угоду про поріднення у 2005 р. (Тут варто зазначити, що аналогічний документ про партнерство було підписано у 2003 р. між Уманню і Ланьцутом, яке також активно розвивається). Надзвичайно активні контакти між владами міст, а також між Університетом імені Адама Міцкевича (Познань) і Уманським державним педагогічним університетом імені Павла Тичини сприяли зближенню обох спільнот і розвитку дружби. На фундаменті цього автентичного українсько-польського єднання можна реалізовувати проекти, що йдуть далеко в майбутнє і творять реальну перспективу для стратегічної співпраці наших народів.

Однією з найбільших творчих перспектив у цьому напрямі міг би стати проект відкриття в частині василіанського монастиря українсько-польської середньої школи (академічного ліцею) під патрона-

том Університету імені Адама Міцкевича в Познані і Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. Реалізація цього задуму, з одного боку, сприятиме впровадженню навчання української мови відповідно до стандартів Європейського Союзу, в дусі відкритості і солідарності, а з іншого — це шанс врятувати пам'ятку — монастирську будівлю, надавши їй нову функцію. Було б це також свідченням популяризації польсько-української культурної спадщини Першої Речі Посполитої, до якої апелюють сьогодні обидва народи, шукаючи те, що єднало, а не ділило, в довгій та неоднозначній спільній історії. Організація міжнародної середньої школи (польсько-українського академічного ліцею) в приміщеннях василіанського монастиря перетворить цю пам'ятку на живе місце зустрічі української та польської традицій, стане прикладом подолання «злої» пам'ятки в дусі створення спільної Європи майбутнього. Вважаємо, що це був би один з найкращих способів врятувати надзвичайну пам'ятку, яка символічно віддзеркалює найліпші сторони співжиття поляків і українців в Умані.

Символіка цього місця пов'язана з діяльністю ордену василіанів, який був організований на українських землях у 1617 р. митрополитом Йосифом Веляміном Рутським і єпископом Йосафатом Кунцевичем. Про масштаби їх діяльності свідчить той факт, що в середині XVIII ст. на українських землях було 122 василіанські монастирі, серед яких найвідоміші осередки були в Бучачі, Почаєві, Дермані і в Умані. Від самого початку ченці утримували при монастирі шпитали, притулки для сиріт, аптеки, а також школи, якими без різниці у віросповіданні та походженні користувалися українці і поляки. Спочатку навчання в організованих василіанськими школами носило релігійний характер, а пізніше, в сімдесятих роках XVIII століття, стало набувати все більш світського звучання.

Уманський монастир було засновано у 1765 р. Францішком Потоцьким. На період розквіту уманського василіанського монастиря та шкіль при ньому (а це перша чверть XIX століття) припадає час навчання відомої трійки Северина Гоцинського, Богдана Залеського та Міхала Грабовського. Окрім представників «української школи», в цей час у школі навчався Йозеф Мянговський — доктор медицини, громадський

діяч, іменем якого названо польський фонд підтримки науки «Каса ім. Йозефа Мянговського», а також Ян Кароль Сенькевич — відомий історик-біографіст та перекладач творів.

Історія василіанського ордену в Україні і минуле монастирського осередку в Умані символізують ідею співжиття поляків й українців і створюють одночасно підґрунтя творчого використання цієї спадщини для майбутнього обох народів. Проект відновлення освітньої функції цього комплексу — це поєднання як цілей реставрації, так й ідейних, спрямованих на відновлення духовної спільності братніх слов'янських націй. Важливого значення також набуває європейський контекст і багання творити ідентичність нашого континенту поза кордонами і поділами. Єдність Європи створюють люди, які долають те, що їх розділяє, і хочуть творити наднаціональну спільність, спрямовану в майбутнє і таку, що гарантує рівнозначний розвиток усіх регіонів. Це є дуже важливим на кордоні цивілізаційного пограниччя — латинського Заходу і греко-візантійського Сходу, — яке пролягло колись на землях Першої Речі Посполитої, а сьогодні становить «дві легені Європи», про які писав Ян Павло II.

Для суспільного і культурного розвитку Європи, для поглиблення польсько-українських стосунків проект створення академічного ліцею в частині приміщень колишнього уманського василіанського монастиря може стати прикладом подолання непростого минулого в ім'я кращого майбутнього. Навчання молодих людей для об'єднаної Європи, яку в майбутньому будуть утворювати не тільки держави Європейського Союзу, а також країни, які сьогодні знаходяться поза її межами, становить одне з найважливіших завдань для нашого покоління. Європейські амбіції України є сигналом не тільки для Польщі та інших членів ЄС, а й для Росії і решти країн світу.

У цьому контексті польсько-українська школа, яка б відповідала цим амбіціям і програма якої вписувалася в мету освітньої політики Європейського Союзу, може становити не тільки приклад двосторонньої співпраці, а й також модель партнерства ЄС з країнами, що прагнуть в ньому членства. Навчання молоді для майбутньої з'єднаної Європи є найкращою інвестицією і втіленням реалізації мрій

батьків-творців європейської спільноти.

Модель академічного ліцею повинна відповідати вищевикладеним завданням, вона чудово вписується в ідею ліберальної освіти, яка закладає навчання для майбутнього, що спирається на широку основу гуманітарних наук. Зв'язок величезної традиції європейської культури і навчання, що спирається на основні цінності громадянського виховання, становить найкращу освітню модель, спрямовану в майбутнє на реалізацію спільних цілей Європейського Союзу. Дуже важливо, що в цій моделі відновлюється втрачена в сучасній освіті реліція «учитель-учень», яка становить основу всієї виховної і навчальної діяльності.

Так окреслена модель сучасної середньої школи з європейськими амбіціями може бути реалізована лише за підтримки академічних інституцій. Прикладом можуть слугувати осередки, що вже діють: у Польщі — Академічний гімназія при Університеті імені Миколая Коперника в Торуню, в Україні — Український фізико-математичний лицей Київського національного університету імені Тараса Шевченка і Харківський університетський лицей.

Уманський академічний лицей повинен мати підтримку Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини. З огляду на його міжнародний характер з польського боку патронат над цим осередком міг би взяти Університет імені Адама Міцкевича в Познані, який уже тривалий час активно співпрацює з науково-освітньою спільнотою Умані. З 2008 року втілюється у життя спільний проект Міжінституційних індивідуальних гуманітарних студій, який координують Польський культурно-освітній центр УДПУ і лабораторія міждисциплінарних гуманітарних досліджень УАМ.

Представляючи цю ідею на розсуд наукових і політичних кіл Польщі та України, сподіваємося, що вона отримає їх підтримку і завершиться підготовкою конкретного проекту, який буде реалізовано в рамках програм Європейського Союзу. Наразі основне завдання — сприяти цій важливій справі між українцями і поляками, щоб зберегти пам'ятки минулого в ім'я творення спільного майбутнього, яке буде кватиркою в таких школах, як запланований польсько-український академічний лицей.

Презентація

НОВІ ПІДРУЧНИКИ З ФІЗИКИ

М.ДЕКАРЧУК,
викладач кафедри
фізики і астрономії та
методики їх викладання
Сучасна фізика — основа
науково-технічного прогресу

і, водночас, один із найважливіших компонентів людської культури. Тому реформування сучасної шкільної освіти в Україні передбачає, насамперед, розробку нового змісту навчання фізики, що вимагає створення нових підручників для загальноосвітніх навчальних закладів. Такі шкільні підручники мають бути розроблені відповідно до сучасних стандартів і концепцій середньої фізичної освіти, а також відповідати вимогам до підручника з фізики. Крім великої кількості варіантів розробки підручників з фізики, поширена також ідея створення підручника з фізики, орієнтованого як на загальноосвітню школу, так і на класи з поглибленим вивченням фізики. Однак це питання потребує ретельніших досліджень.

Сьогоднію самостійною роботою значення особливого значення. Сучасний підручник — це не лише джерело інформації і знань, а й помічник учня та вчителя. Як наслідок, підручник переймає дедалі більше навчальних функцій, перетворюючись в активну дидактичну систему.

Завідувач кафедри фізики і астрономії та методики їх викладання, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України М.Т.Мартинюк нещодавно презентував серію підручників для учнів основної школи. На сьогодні це підручники з фізики для 7-х і 9-х класів (співавтори М.І.Шут, Л.Ю.Благодаренко). А також підручник з фізики для 9-х і 10-х класів загальноосвітньої школи, автором якого є Михайло Тадейович.

Зміст підручників наповнений навчальним матеріалом, структурування якого допоможе учневі вільно оволодіти як теоретичним, практичним, так і експериментальним матеріалом. Завдання для самоперевірки, контролю, домашні завдання не лише дозволяють вчителю творчо підійти до процесу навчання, але й допоможуть учням самостійно опанувати складні фізичні поняття. Автори не обішли увагою і допитливіх учнів, для них підібрано цілий розділ додаткового навчального матеріалу. Варто відзначити і поліграфічні особливості підручників. Групи завдань виокремлено різними кольорами, яскравість і чіткість малюнків привертають увагу дітей й робить підручник доступнішим для них.

Найближчим часом підручник «Фізика для 8-го класу» завершить серію підручників з фізики для основної школи, співавтором якого є М.Т.Мартинюк. Колектив фізико-математичного факультету вітає Михайла Тадейовича із виходом у світ нових підручників і зичить йому нових плідних наукових звершень.

Інновації

НАВЧАЛЬНИЙ ЦЕНТР
КУЛЬТУРИ МОВЛЕННЯ

Н.ЦИМБАЛ,
канд. філол. наук,
доцент,
завідувач кафедри
практичного
мовознавства

Кафедра практичного мовознавства забезпечує викладання дисциплін «Українська мова за професійним спрямуванням», «Культура мовлення», «Практичний курс української мови», «Основи мовної комунікації» на всіх факультетах університету. Забезпечується викладання циклів дисциплін спеціалізації «Літературне редагування освітніх видань», «Польська мова», «Шкільне бібліотекознавство» та дисципліни «Сучасна українська літературна мова з практикумом».

Названі навчальні курси мають практичний функціонально-комунікативний характер і становлять цілісну різномірну систему функціонально-мовної підготовки майбутніх вчителів. Ця система створювалася і апробувалася протягом останніх десяти років. Переваги системи мовно-функціональної підготовки майбутніх вчителів, упродовженню кафедрою практичного мовознавства УДПУ, такі:

- на кожному факультеті викладаються кілька дисциплін мовно-функціонально-спрямування;
- адекватна фахова і тематична відповідність індивідуальних наукових досліджень викладачів кафедри (термінознавство, стилістика різних функціонально-комунікативних сфер, методика навчання мови, історія педагогіки та ін.);
- розвиток у межах діяльності структурного підрозділу УДПУ Міжвідомчого науково-дослідного центру прикладної лінгвістики подвійного підпорядкування (МОН і НАН України) наукових галу-

зей прикладного функціонально-комунікативного спрямування: лексикографія, лінгвістична експертиза, термінознавство та ін.

Нині гострою є потреба у створенні спеціалізованого навчального центру культури мовлення при кафедрі практичного мовознавства. Мета діяльності центру — формування умінь і навичок культури мовлення майбутніх вчителів, викладачів шляхом застосування сучасних мовно-комунікативних методик.

Навчальний центр культури мовлення покликаний повернути увагу майбутніх абітурієнтів університету в межах системи довузівської підготовки. Учителям, викладачам, науковцям, видавцям, журналістам, секретарям-референтам, менеджерам та ін. навчальний центр культури мовлення корисний як джерело інформації про сучасні мовно-нормативні та мовно-комунікативні тенденції.

Питання про створення навчального центру культури мовлення при кафедрі практичного мовознавства в загальному ініційоване ухвалою засідання ректорату університету: заходи щодо виконання чинного законодавства у галузі мовної політики (жовтень 2010 р.). Ідея організації навчального центру культури мовлення належить доктору філологічних наук, професору, директору Інституту української мови НАН України П.Ю.Гриценку і виникла з досвіду його безпосередньої співпраці з кафедрою практичного мовознавства протягом останніх восьми років. Для Інституту української мови НАН України такі центри потрібні як полігон для практичного застосування результатів наукових досліджень, зокрема відділів стилістики та культури мовлення, термінології, соціолінгвістики та ін.

На факультетах: вітаємо ювілярів!

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНОМУ — 80!

В.ШУЛДИК,
канд. біол. наук, доцент
кафедри біології
та методики її навчання;
Р.ЯКИМЧУК,
канд. біол. наук, доцент,
заступник декана
природничо-географічного
факультету

Природничо-географічний факультет Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини восени 2010 року святкує своє 80-річчя. Природничо-географічний — єдиний факультет, який функціонує з дня заснування вузу до сьогодні, іменуючись у різні періоди біологічним, природничим, природничо-географічним. За роки його існування для школи підготовлено близько 12000 фахівців-педагогів. Однак потреба в них гостро відчувається і на сучасному етапі розбудови української держави.

Наші студенти (а їх близько 700), навчаючись на денній, заочній та дистанційній формах, опановують професію вчителя географії і біології, біології і практичної психології, біології та хімії, хімії та інформатики. Поєднання таких спеціальностей і спеціалізацій не є випадковим, адже передбачає підготовку для малокомплектної сільської школи високоосвіченого вчителя-багатопредметника. Саме тому для викладання природничих дисциплін на факультет запрошуються відомі вчені: директор Інституту зоології НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор І.А.Акімов, директор Національного дендропарку «Софіївка» НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор біологічних наук, професор І.С.Косенко, член-кореспондент НАН України, доктор геолого-мінералогіч-

них наук, професор О.Ю.Митропольський, заступник директора Інституту фізіології рослин і генетики НАН України, доктор біологічних наук, професор С.Я.Коць.

Теоретичні знання, отримані студентами факультету, закріплюються під час проходження навчально-польових практик. Базами їх проведення стали агробіостанція університету, Національний дендрологічний парк «Софіївка», урочища «Степашки» та «Мала Швейцарія» басейну річки Південний Буг, гори Криму та Карпат, узбережжя Чорного та Азовського морів.

Не зраджує факультет і давнім традиціям бути в першості наукових досягнень. Визначну роль у цьому відіграють наукові лабораторії «Екологія і освіта» (завідувач — доц. Г.Є.Гончаренко), геологічна лабораторія (доц. С.Г.Половка), лабораторія оптимізації родючості ґрунтів (доц. В.Г.Миколайко), лабора-

торія інноваційних технологій навчання біології (доц. В.І.Шулдик), що виступають осередками розробок наукових тематик та виконання фундаментальних досліджень. Робота їх координується науковими інститутами Національної академії наук України та Академією педагогічних наук України. Лише за роки діяльності лабораторії «Екологія і освіта» було розроблено 5 держбюджетних тем, випущено 8 збірників наукових записок, видано 10 монографій, 35 посібників, більше 200 статей і тез доповідей, захищено докторську і 4 кандидатських дисертації. Нині на базі лабораторії виконується біолого-географічне дослідження квазіприродних ландшафтів Центральної частини України.

Завдячуючи наполегливій роботі наукової геологічної лабораторії, на факультеті створено єдиний на Черкащині геолого-географічний музей Євроазії, де представлено уні-

кальну колекцію гірських порід та корисних копалин.

Широко відомою серед вчителів шкіл та науковців АПН України стала лабораторія інноваційних технологій навчання біології, яка існує понад шість років. Зміст її роботи визначається відповідно до вимог Міністерства освіти і науки України з урахуванням новітніх досягнень педагогічної і методичної науки, практики, фундаментальної та прикладної підготовки фахівців.

Під керівництвом провідних науковців факультету (доцентів Г.Є.Гончаренко, В.І.Шулдика, С.В.Совгіри, О.В.Тімець, Р.А.Якимчука, В.Ф.Валюк) відповідно до ключових напрямів роботи лабораторії, діють секції Малої академії наук, учасники якої неодноразово виборили призиви місця в обласних та всеукраїнських конкурсах.

Вчитель XXI століття

НАЦІОНАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ
У ФОРМУВАННІ ВЧИТЕЛЯ

Н.ДУБОВА
канд. пед. наук, доцент
кафедри технічної та
художньої творчості

Мистецтвознавчі дисципліни, які сприяють формуванню духовності, вихованню людини, що характеризується високою емоційно-естетичною культурою, посідають занадто скромне місце в загальноосвітніх навчальних закладах. Це визначає появу нових вимог до освіти і професійної підготовки майбутніх учителів. Тому підвищуються вимоги до трудового навчання, підготовки учнів до життя і праці.

На технологічно-педагогічному факультеті значну роль у вирішенні цих завдань надають заняття з народних ремесел. Ця дисципліна покликана розвинути розумові задатки студентів, природно схильних до науково-дослідницької роботи або до культурно-освітньої діяльності на духовному полі України, а також розширювати обрії знань студентів на теренах місцевого краєзнавства, фольклору, етнографії й етнології; пробуджувати зацікавленість до збирання артефактів, які з об'єктивних або інших причин були призбуті, частково втрачені в осередках народної творчості в селах та містечках областей, до фахового аналізу і систематизації зібраного етнографічного, мистецтвознавчого фактажу минулих століть.

Другим напрямом роботи є проведення майстер-класів викладачами кафедри художньої та технічної творчості за такими напрямками: виготовлення іграшки з природних матеріалів (солома, комиш), кераміка, бісероплетіння, розпис по бересту, декоративне різьблення тощо.

У червні 2009 р. викладачами кафедри художньої та технічної творчості спільно зі студентами технологічно-педагогічного факультету в рамках міжнародного співробітництва було проведено майстер-класи для учнів середніх шкіл Умані та Гнезно (Польща) за такими напрямками: декоративний розпис, різьблення, плетіння з природних матеріалів, кераміка, обробка шкіри, вишивка.

Стало гарною традицією проведення виїзних циклів занять з учнями Стецівської школи Звенигородського району, Томашівської школи Уманського району (викладачі Ю.А.Кривий, Л.В.Кругченко), учнями викладачами позашкільних навчальних закладів Умані, учнями Білоцерківської міської гімназії Київської області (викладачі І.А.Філімонова, В.М.Вовченко).

Ще одним видом діяльності викладачів є участь у роботі журі в обласних виставках-конкурсах науково-технічної творчості Білоцерківського центру дитячої та юнацької творчості за напрямками «Початкове технічне моделювання», «Великодні писанки», «Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості» (Об'єднанська ж, брати мої!» (В.М.Вовченко).

На базі факультету працює науково-методичний центр з вивчення народних художніх ремесел у школі. На базі центру організовано авторські курси з народних ремесел та промислів для учителів міста, району та регіону. Постійно проводяться екскурсії вчителів, учнів загальноосвітніх шкіл м. Умані та району з метою залучення до співпраці. Викладачі залучають до науково-дослідної роботи студентів, зокрема, до участі в науково-практичних конференціях та методичних семінарах, майстер-класах. За результатами навчальної та наукової роботи центру готуються дипломні та курсові роботи.

Традиційною є поїздка в музей архітектури і побуту України під відкритим небом в с. Пирогово. Студенти та викладачі факультету мають можливість представити власні творчі доробки на Всеукраїнській виставці народних майстрів, а також особисто поспілкуватися з провідними майстрами України.

У результаті науково-практичної діяльності викладачів створено комплекс методичних матеріалів, здійснено ефективне поєднання традиційних та інноваційних підходів до роботи з обдарованими дітьми.

ФАКУЛЬТЕТУ ПЕРШОГО ВЧИТЕЛЯ — 50!

Л.РОЄНКО,
канд. пед. наук,
доцент кафедри методики
початкового навчання
Г.ВОЛОШИН,
канд. пед. наук,
доцент кафедри методики
початкового навчання

50 років творчих наукових пошуків, 50 випускних студентів, які стали майстрами на педагогічній ниві, 50 років невтомної праці всіх викладачів, тисячі недоспаних годин, вісімнадцять тисяч днів від рання до смеркання...

З нагоди ювілею на факультеті відбулася низка заходів. Серед них: презентація навчального кабінету «Людина і світ», зустріч студентів факультету з учителями-методистами, колишніми випускниками факультету С.П.Струмінською, О.В.Миколайко, М.С.Павленко. Проведено «круглий стіл» на тему «Моя майбутня професія», конкурс плакатів, розширене засідання фахівців лабораторії «Проблеми сільської початкової школи», тренінг з інноваційних технологій навчання. Під час святкування відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Роль едукативного середовища у підготовці вчителя початкової школи», у якій взяли участь представники з України, Росії, Білорусі, Бельгії, Польщі, Угорщини, Словаччини, Молдови.

А 5 жовтня в актовій залі університету відбулися урочисті збори з нагоди 50-річчя з дня заснування факультету початкової освіти. В урочистостях взяли участь ректор вищого навчального закладу, доктор педагогічних наук, професор Н.С.Побірченко, міський голова Ю.І.Бодров, делегації Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатишенка, Уманського гуманітарно-педагогічного коледжу імені Тараса Шевченка та Корсунь-Шевченківського педагогічного училища, викладачі

і студенти, учителі міських та сільських шкіл, представники державних інституцій та громадських організацій.

На адресу факультету прозвучало багато щирих побажань. А за щодення, копітку і сумлінну працю велику кількість науково-педагогічних працівників і співробітників факультету було відзначено почесними нагородами — грамотами та подяками.

У народі кажуть: «Якщо людина не знає свого минулого, вона не має майбутнього». Однаково ця мудрість торкається і колективу факультету. Пропонуємо на мить зупинитися у вирі сьогодення і поглянути у минулі роки, згадати окремі події і тих людей, які формували сьогодення факультету початкової освіти.

Починається історія факультету у 1960 році. Тоді на перший курс було зараховано 50 студентів. Першим деканом факультету став канд. пед. наук В.А.Ставицький.

Процес становлення факультету давався складно, оскільки з 1965 року майбутніх учителів готували тільки на заочному відділенні. У вересні 1971 року до Уманського педінституту з Бердичева було переведено факультет такого самого профілю. Саме з того часу на факультеті почали функціонувати як заочна, так і денна форми навчання.

У різні роки факультет очолювали ст. викл. С.Я.Хенкін (1972-1978 рр.), канд. медичних наук С.С.Крохмаль (1980-1988 рр.), канд. філософських наук І.Я.Лисий (1989-1995 рр.), канд. біол. наук М.В.Картель (1979-1980 рр., 1988-1989 рр., 1998-2000 рр.), доктор педагогічних наук Н.С.Побірченко (1995-1997 рр., 2000-2005 рр.). З 2005 р. колектив факультету очолює канд. психол. наук, доцент Б.А.Якимчук.

Упродовж тривалого часу на факультеті працювали доценти Н.Н.Баннова, І.А.Пашенко, Н.Ф.Непийвода, І.С.Лозебний, Н.Б.Шептій; старші викладачі С.А.Акуратнова, Є.П.Кошелева, Ю.М.Наумов, А.Т.Нещадим, О.В.Сіукаєва, І.П.Безлюд-

ний, К.М.Шептій, В.Ф.Лещенко.

Вагомий внесок у становлення і розвиток факультету та його утвердження зробили також доценти М.І.Бабій, О.М.Зуб, В.В.Гараніна, А.І.Калгальняк, ст. викладачі Н.Г.Баліцька, А.П.Картель, Г.К.Шевчук, Л.К.Мотрич, В.І.Шпигало, І.Т.Шандра, які нині на заслуженому відпочинку.

Не можна не згадати і викладачів, які більше чверті століття присвятили науково-педагогічній діяльності на факультеті: Г.П.Волошина, Г.І.Коберник, В.М.Сирота, З.М.Сирота, Д.І.Балдинюк, Н.А.Балдинюк, В.Т.Ткаченко. Вони і сьогодні всі своєю силою, талантом і досвідом передають колегам і студентам.

Із 1989 р. на факультеті розпочато підготовку фахівців, які навчаються за двома спеціальностями. На той час це були такі спеціальності, як «Початкове навчання і музика», «Початкове навчання і образотворче мистецтво», «Початкове навчання і хореографія». А з 2001 року на факультеті здійснюється підготовка за спеціальністю «Початкове навчання. Практична психологія», «Початкове навчання. Фізична культура». Нині здійснюється підготовка за спеціальностями «Початкова освіта» та «Практична психологія», «Англійська мова», «Фізична культура», «Шкільне бібліотекознавство», «Соціальна педагогіка», «Корекційна освіта (логопедія)». На факультеті упродовжено систему ступеневої підготовки від бакалавра до магістра початкового навчання.

Візитками факультету стали лабораторія «Проблеми сільської початкової школи» та науково-методичний Центр інноваційних освітніх технологій.

Гордістю факультету є його випускники. Серед випускників факультету різних часів — міський голова Умані Ю.І.Бодров; бронзовий призер XXVI Олімпійських ігор в Аتلанти 1996 році О.Крикун; доктори педагогічних наук, професори О.А.Біда та Г.Т.Клоаки; професор Міжнародної кадрової академії Г.Л.Бондаренко; член Національної спілки письменників України, кандидат педагогічних наук,

доцент М.С.Павленко; заслужені працівники культури України, учасники тріо «Гонта» П.Волошин, В.Семенчук та В.Купчик; працівники органів державного і муніципально-управління, управлінь освіти, наукових установ та депутати різних рівнів.

87 випускників факультету початкової освіти сьогодні забезпечують навчально-виховний процес в університеті на різних факультетах. З них 43% мають науковий ступінь кандидата наук.

Чисельним і впливовим осередком у студентському середовищі є органи студентського самоврядування та студентська профспілкова організація. Через ці структури студенти факультету реалізують захист своїх прав та законних інтересів, забезпечують виконання студентами власних обов'язків, сприяють розвитку навчальної, науково-дослідної, пошукової, творчої, спортивно-масової та інших видів діяльності, організації співробітництва із студентами інших ВНЗ і молодіжними організаціями, сприяють у створенні необхідних умов для проживання і відпочинку, у вирішенні всіх питань розвитку факультету, які торкаються студентства.

Нині факультет початкової освіти — це 358 студентів денної та понад 600 студентів заочної форм навчання. Фахова підготовка студентів факультету забезпечується силами трьох кафедр: теорії початкового навчання, методики початкового навчання, кафедри виховних технологій та педагогічної творчості. Загальна чисельність штатних викладачів факультету складає 27 осіб. Серед них 3 професори, 18 кандидатів наук, доцентів.

Факультет пам'ятає і щиро дякує усім тим, хто стояв у його витоків, сприяв його розбудові і становленню, дякує своїм випускникам різних поколінь, які продовжують і примножують фахову, духовну, інтелектуальну спадщину в науковій, освітній сферах діяльності.

У наукових лабораторіях

ОСЕРЕДОК
ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТИ

С.ТКАЧУК,
декан технологічного педагогічного факультету,
канд. пед. наук, доцент
В.ХАРИТОНОВА,
старший викладач
кафедри технічної
та художньої
творчості.

Технологічна освіта підрастаючого покоління на порозі третього тисячоліття стала складником загальної середньої освіти, необхідною умовою цілісного й гармонійного розвитку особистості школяра. Важливість її здійснення у школі відзначалася і в резолюції «Освіта для інноваційних суспільств у XXI столітті».

го навчання, яка дозволяє суттєво збагатити навчальний процес, значною мірою впливає на організацію трудової підготовки школярів та ефективність її функціонування. Значна кількість наукових праць членів лабораторії висвітлює цю тематику. Це підручник «Технології. 10 клас», методичні посібники «Усі уроки технології. 10 клас», «Методика організації проектно-діяльності старшокласників з технології. 10-12 класи», «Методика трудового навчання: проектно-технологічний підхід» та «Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні».

Наукові результати науковців висвітлені у монографіях: «Підготовка вчителя до формування в учнів системи знань сучасного агропроблемництва» (А.Г.Грітченко), «Технологічна підготовка старшокласників сільських загальноосвітніх навчальних закладів: теорія і методика» (І.П.Андрощук, О.М.Коберник), «Діагностування навчальних

Зважаючи на це, на базі технологічного педагогічного факультету за підтримки Інституту педагогіки НАПН України було створено науково-дослідну лабораторію «Проблеми трудової підготовки учнів сільської школи», яка функціонує вже десять років. На чолі з професором О.М. Коберником в її роботі беруть участь 15 викладачів, 6 аспірантів, 9 вчителів шкіл, 5 магістрів, 7 студентів.

Співробітники лабораторії ведуть активний пошук шляхів удосконалення трудової підготовки учнів загальноосвітніх навчальних закладів, корегування змісту їх технологічної освіти, засобів, що дають можливість гнучко управляти процесом технологічної підготовки школярів. З цією метою розглядаються актуальні питання теорії і методики трудового навчання; організації дослідно-експериментальної роботи в базових школах, вивчається зарубіжний досвід технологічної освіти та визначаються можливості його застосування у вітчизняній школі. Так, у зв'язку з реформуванням освітньої галузі «Технологія», співробітниками лабораторії науково обґрунтовано Концепцію трудової підготовки учнів сільської школи та Концепцію технологічної освіти учнів в Україні, в яких окреслено перспективні напрями розвитку цієї освітньої галузі.

Вагомим здобутком лабораторії є розроблення методики застосування проектно-технології у процесі трудово-

досягнень учнів в процесі трудового навчання: сутність, критерії, методика» (В.В.Бербец) та ін.

Як результат діяльності лабораторії є підготовка та успішний захист дисертаційних досліджень. Так, за період існування лабораторії було виконано та успішно захищено одну докторську (А.Г.Грітченко) та сім кандидатських (С.М.Ячук, В.В.Бербец, О.Б.Авраменко, О.Г.Гервас, І.П.Андрощук, І.В.Савенко, В.В.Харитонова), що відображають тематику держбюджетної теми: «Наукові засади застосування проектно-технології у навчально-виховному процесі».

Науково-дослідна лабораторія активно співпрацює з лабораторією трудової підготовки і політехнічної творчості Інституту педагогіки АПН України та обласними інститутами післядипломної педагогічної освіти. На її базі систематично проводяться науково-методичні семінари, наради, консультації для керівників методичних об'єднань, учителів трудового навчання.

На сьогодні науково-дослідна лабораторія є провідним науково-методичним центром України в галузі методики трудового навчання. Її робота спрямована на вдосконалення змісту, пошук нових педагогічних засобів, форм і методів технологічної підготовки учнів, що мають сприяти реалізації провідної місії технологічної освіти — забезпечення цілісного фізичного, інтелектуального, соціального і духовного розвитку особистості школяра.

Н.СИВАЧУК,
завідувач кафедри
української літератури та
українознавства,
канд. пед. наук, професор

Науковці зауважують, що неувага до фольклору — це втрата того ґрунту, на якому ростуть і плодяться генетична пам'ять народу, його розум, душа й серце, формується дерево буття держави. Отже, соціальне, економічне, політичне і культурне значення фольклору в історії людства надзвичайно велике, оскільки завдяки йому збережено самобутність нації. Особливо небезпечна втрата традиційних надбань фольклору для України, адже він справіку творився в єдності з Космосом, у поєднанні з працею, побутом, дозволяв, формував ідеальний світ майбутнього.

У сучасному світі роль фольклору у навчанні та вихованні особистості штучно принижується на всіх рівнях: у засобах масової інформації поширюються негативні оцінки українського національного субстрату; викривлено й спотворено тлумачиться менталітет українців; висміюються українські обереги. У навчальних програмах вихолощується український національний елемент, скорочується кількість годин на вивчення української мови, літератури. Курси народознавства та українознавства з волі державницьких опікунів освіти стали українським дітям не обов'язковими.

Задля успішної розбудови Української держави особлива роль належить формуванню національної свідомості, патріотизму юного громадянина. Реалізації такого важливого завдання сприятиме викладання у навчальних закладах курсу українського фольклору.

Викладання фольклору плануємо здійснювати таким чином, щоб за його допомо-

З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

весності Уманщини, з якими студенти глибоко знайомляться у процесі занять у науковому студентському товаристві імені Хрисанфа Ящуржинського.

Товариство існує від 1997 року. За цей час студентами під керівництвом викладачів кафедри української літератури та українознавства Л.І.Іо-венко, Н.В.Дудник, І.Г.Терешко, О.О.Циганок, В.А.Гончарук, В.В.Семенчука, Н.С.Мамчур, І.М.Снігур у процесі фольклорних та етнографічних практик було зібрано 24 000 зразків усної народної поетичної творчості регіону, які стали основою наукового архіву науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю».

Упродовж багатьох років студенти збирали предмети матеріальної культури історичної Уманщини, а особливо нашою гордістю є колекція вишитих рушників. Деякі з них датуються позаминулим століттям, а зображені на них символи і знаки сягають тисячоліть. При лабораторії працює гурток народної вишивки під керівництвом Наталії Сергіївни Мамчур, яка є справжнім ентузіастом, патріотом, визнаним майстром народної вишивки. Вона разом зі студентами створила альбом-каталог рушникових візерунків історичної Уманщини в електронній версії. Наталія Сергіївна — знама майстриня народної вишивки, неодноразово брала участь у виставках різного рівня. Під її керівництвом

студенти дають друге життя старовинним вишивкам нашого краю, «читають» знаки та символи, зображені на них.

Студенти-українознавці активно працюють у фольклорно-етнографічному товаристві, вивчають експедиційним та стаціонарним методами матеріальну та духовну культуру рідного краю, а результати своїх спостережень публікують у збірнику «Ятрань». Так, у 2010 році студенти дослідили творчу спадщину видатного патріота, громадівця, вченого-народознавця, дослідника Уманщини Хрисанфа Петровича Ящуржинського, зокрема: «Хрисанф Ящуржинський про культ хліба в уманських колядаках» (Масна Тетяна); «Колядки релігійно-апокрифічного змісту у записках Хрисанфа Ящуржинського» (Побережна Тетяна); «Свято Андрія первозданного на Уманщині» (Чоботарська Вікторія) та ін.

Студентка Богачик Олена під керівництвом к.п.н., доцента Іоєвко Л.І. дослідила історію театрального мистецтва Уманщини і представила роботу на Міжнародний конкурс з українознавства для студентів та молодих учених, на якому посіла призове місце.

У планах роботи студентського наукового товариства імені Хрисанфа Ящуржинського створення музею народної вишивки історичної Уманщини, дослідження писанкарства нашого краю, створення музею настінних розписів регіону та ін. Ми впевнені, що всі ці плани обов'язково здійсняться, адже дорогу долає той, хто йде, хто її долає з Україною у серці.

НАУКОВИЙ ПОШУК У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Т.ЛОПУШАН,
декан факультету
української філології,
канд. філол. наук,
доцент

Сучасне життя вимагає від спеціаліста будь-якого фаху постійного самовдосконалення, оскільки стрімкі зміни в економіці та суспільному житті вимагають поряд з глибокою обізнаністю гнучкості у прийнятті рішень. Зростання обсягів інформації унеможливує використання в навчальному процесі ВНЗ старої схеми освіти, коли пам'ять студента насичувалася розрізненими фактами з різних галузей знань. Тому науково-дослідна та інноваційна робота студентів-філологів є найважливішим аспектом формування особистості майбутнього вченого та фахівця високої кваліфікації, слугує потужним засобом відбору кадрів для підготовки молодих учених, збереження наукових шкіл.

Навчаючись на факультеті української філології студенти мають можливість не лише набувати знання та високу професійну кваліфікацію, але й розвивати свої інтелектуальні здібності, вдосконалювати навички дослідницької діяльності. Наукові лабораторії і гуртки, студентські наукові товариства і конференції — все це дозволяє студентам почати повноцінну наукову роботу, знайти однодумців, з якими можна порадитися і поділитися результатами своїх досліджень.

Важливими центрами, що акумулюють навколо себе науковий потенціал не лише професорсько-викладацького складу, але й студентства факультету, є наукові центри та лабораторії, при яких вже протягом багатьох років діють студентські наукові об'єднання:

лінгвокраєзнавче товариство імені А.Кримського та фольклорне товариство імені Х.Ящуржинського.

Лінгвокраєзнавче товариство імені А.Кримського, очолюване викладачем Г.Г.Березовською, об'єднує майже 200 студентів факультету української філології. Своєю науковою діяльністю вони здійснюють у рамках роботи Східноподілляського лінгвокраєзнавчого науково-координаційного центру, досліджуючи говірки історичної Уманщини, ономастикон регіону. Науковці діалектологічної секції щоліта разом зі студентами вирушають в експедиції, збираючи говірковий матеріал. Фонотека центру зберігає записи зразків говіркового мовлення із близько 150 населених пунктів Східного Поділля, Середньої Наддніпрянщини, Південного Поділля. У 2006 році розпочато роботу над науковою темою, що фінансується з державного бюджету, «Комплексне дослідження говірок подільсько-середньонаддніпрянського суміжжя». Колишніми випускниками факультету в рамках тематики наукових досліджень Східноподілляського лінгвокраєзнавчого науково-координаційного центру виконуються дисертаційні дослідження з діалектології (Л.Б.Поліщук та К.В.Кацалапенко), які є продовженням їхніх студентських наукових робіт.

При кафедрі української літератури та українознавства функціонує фольклорне товариство імені Х.Ящуржинського, в якому нині беруть участь 48 студентів. Це наукове товариство створене у 1997 році. Його очолює кандидат педагогічних наук, професор, керівник науково-дослідної лабораторії «Етнологія Черкаського краю», завідувач кафедри української літератури та українознавства Н.П.Сивачук. З перших

днів існування фольклорне товариство об'єднало здібних, творчих, талановитих студентів факультету української філології. Провідна мета товариства полягає у дослідженні регіональних особливостей фольклору історичної Уманщини та стану його побутування у наш час. В основу науково-дослідної роботи студентів покладено експедиційний метод, який передбачає збирання і записування автентичного фольклору та етнографічних відомостей. У результаті пошукової народознавчої роботи студенти визначають ареали поширення різних жанрів фольклору, проводять систематизацію та каталогізацію явищ духовної та матеріальної культури.

Студенти факультету української філології О.Богачик та І.Панчук беруть участь у розробленні госпдоговірної теми «Граматична омонімія у творах Тараса Шевченка», яка виконується в Міжвідомчому науково-дослідному центрі прикладної лінгвістики подвійного підпорядкування (МОН і НАН України) очолюваному завідувачем кафедри практичного мовознавства доцентом Н.А.Цимбал. Цьогорічна випускниця факультету О.Чечель, яка була активною учасницею наукових проектів центру, успішно склала вступні іспити до аспірантури нашого університету і продовжила дослідження обраної за студентських часів наукової теми.

Результати студентських наукових досліджень лише за 2009-2010 навчальний рік відображені в 98 студентських статтях та тезах, видрукованих у збірниках наукових праць. Студенти факультету української філології систематично стають учасниками всеукраїнських наукових конкурсів та предметних олімпіад з української мови і літератури та методик їх на-

вчання, Міжнародному конкурсу з української мови імені Петра Яцика та інших наукових конкурсів різного рівня. Зокрема, у минулому навчальному році студентка 4 курсу І.Казьмірук посіла II місце в 2-му етапі Всеукраїнської студентської олімпіади зі спеціальності «Українська мова та література». І.Панчук нагороджена заохочувальним дипломом переможця II туру на підсумковій науково-практичній конференції Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з української мови, літератури, що відбувався в Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К.Д.Ушинського. В.Михайлюк брала участь в обласному конкурсі читців-декламаторів поезії (Черкаси) та виборола третє призове місце. О.Богачик має подяку за участь у Міжнародному конкурсі з українознавства для студентів та молодих учених від академіка, директора Національного науково-дослідного інституту українознавства П.П.Конюшенка.

Потрібно докласти ще багато зусиль для того, щоб науковий пошук став органічною потребою кожного студента факультету, оскільки лише таким чином можна прийти до вирішення глобального питання підготовки нового покоління вчителів, що вміють мислити самостійно, приймають нестандартні рішення в нестандартній ситуації, відповідати за свої дії, — усього тому, що необхідно в умовах демократичного ладу, до побудови якого ми повільно, але наближаємося. Наукова праця з української мови допоможе виховати людей дійсно інтелегентних й освічених, а важлива перевага цих якостей у тім, що людей, що володіють ними, ніколи не буде занадто багато.

Профком інформує

**ЗАХИЩАЮЧИ ПРАВА
ВИКЛАДАЧІВ ТА СТУДЕНТІВ**

О.ОСАДЧИЙ,
голова профкому,
канд. сільгосп. наук, доцент
М.ГАГАРІН,
канд. пед. наук, доцент,
заст. голови профкому

Діяльність профспілкового комітету визначається колективним договором і спрямована на соціальний захист, оздоровлення, культурно-масову роботу, забезпечення матеріальною допомогою тих, хто її потребує, надання кваліфікованих консультацій з будь-яких питань, допомога у їх вирішенні.

Наш колективний договір став лауреатом обласного конкурсу та був гідно представлений на Всеукраїнському конкурсі «На кращий колективний договір».

Профком на розширених засіданнях за участі профспілкових лідерів структурних підрозділів та студентів постійно інформує про стан виконання адміністрацією університету положень колективного договору, ретельно відслідковує питання відповідності положень статуту університету чинному законодавству, дотримання посадових інструкцій, правил внутрішнього розпорядку.

Профком разом з деканатами та органами студентського самоврядування здійснює поселення студентів у гуртожитки, піклується про поліпшення побутових умов проживання, підтримує тісний зв'язок з студрадою гуртожитків та комедантатами.

У полі зору постійно перебували питання покращення соціального розвитку колективу та соціально-економічного захисту його членів, які здійснює адміністрація університету. Слід означити такі, зокрема, позитивні тенденції у цьому плані: чисельність науково-педагогічних працівників та обслуговуючого персоналу, загалом, приведено у відповідність до штатного розпису; відсутня заборгованість із заробітної плати і стипендії; викладачі отримали «оздоровчі» в кінці навчального року та преміальні доплати — до Дня працівників освіти; студенти одержали 13-ту та 14-ту стипендії; подається грошова допомога студентам, співробітникам, пенсіонерам, ветеранам війни та праці університету; студенти-сироти, які знаходяться на державному забезпе-

ченні, отримують матеріальну підтримку від адміністрації університету та профспілкового комітету; виділяються кошти на преміювання співробітників колективу за заслуги та творчий і науковий внесок у розвиток закладу та з нагоди ювілейних дат; надаються кімнати для проживання у гуртожитках викладачам, аспірантам і студентським сім'ям; виділяються кошти на утримання і розвиток об'єктів соціальної сфери університету; профком виділяє кошти на різноманітні концертні заходи до Дня студента, 8 Березня, Дня сім'ї, Дня гумору, Дня молоді, Новорічних свят та допомагає в їх організації. І перелік цей можна продовжити.

Започаткована традиція часткової оплати екскурсійних поїздок для студентів. Завдяки фінансовій підтримці профкому, студенти та працівники ВНЗ мали можливість відвідати національні музеї Києва, Одеси, визначні пам'ятки архітектури Львова, Кам'янець-Подільського, Переяслав-Хмельницького, Шевченківські місця, що на Черкащині.

Найактивнішим студентам, старостам гуртожитків щорічно виплачуються профспілкові стипендії, проводиться оздоровлення студентів у Криму, на річці Південний Буг, на Закарпатті.

Минулого навчального року вперше частина студентів контрактної форми навчання виявила бажання стати членами профспілки, що свідчить про зростання рівня довіри студентства до нашої організації.

Як позитивне, варто відзначити те, що двері профкому відкриті для всіх: люди діляться своїм горем і radoшами, соціальними і сімейними проблемами, питаннями працевлаштування і захисту своїх прав. Дозвольте запевнити Вас, що наша профспілкова організація разом з ректоратом і надалі гідно здійснюватиме представництво і захист Ваших інтересів, прав та свобод.

Рік 2010 — особливий в житті нашого вузу. Ми святкуємо 80-річчя з дня народження нашої Альма Матері. То ж вітаємо з цим знаменним ювілеєм студентство, професорсько-викладацький склад університету, працівників всіх структурних підрозділів; бажаємо усім міцного здоров'я, творчого натхнення, злетів і перемог, процвітання нашого закладу!

Студентське самоврядування

ПІДСУМОВУЮЧИ РОБОТУ

А.ЧУХРІЙ,
голова студради.

У нашому університеті вже не перший рік діє студентська рада. Адже саме через студентське самоврядування максимально виявляються і реалізуються творчі здібності студентів, формуються моральні якості, ініціатива, підвищується відповідальність кожного за результати своєї праці. Розвиток самоврядування студентів є ефективним засобом формування громадянської зрілості майбутніх спеціалістів, виявлення потенційних лідерів, вироблення в них навичок управлінської та організаторської роботи.

Студентське самоврядування здійснюється на рівні академічних груп, факультетів, гуртожитків, університету. Від формального атрибуту демократії воно сьогодні перетворилося на важливий інструмент самоорганізації студентства. Крім цього, участь у діяльності органів студентського самоврядування — це чудова нагода здобути навички в професійних справах, реалізуватися в цікавих для себе заходах, здобути досвід у спілкуванні, випробувати себе як лідера та керівника. І, звичайно, цікаво провести студентське життя та здобути друзів.

Склад студради щорічно оновлюється, змінюються цілі та завдання, головна ж мета залишається постійною — працювати на благо студентів, робити студентське життя цікавим і змістовним.

У вересні цього року відбулася звітно-виборна конференція студентського самоврядування університету. Проаналізовано діяльність студентської ради УДПУ за 2009-2010 н.р., визначені завдання на майбутнє. Обрано новий склад студентської ради університету, до якої увійшли представники всіх факультетів, студклубу, профспілки, студентського наукового товариства (всього 30 осіб).

Головою студради вдруге стала автор цих рядків (факультет української філології, 61 група), заступником — Олександр Слободяник (факультет іноземної філології, 41 група), секретарем — Олена Богачик (факультет української філології, 51 гр.). 6 студентів обрано до вченої ради навчального закладу. Через своїх представників студенти беруть участь у прийнятті управлінських

рішень з питань, що виносяться на розгляд вченої ради. Конференція також затвердила нове положення про студентське самоврядування, яке значно розширило права та обов'язки студради.

Діяльність студрад відповідним чином структурована. Так, при студентських радах факультетів та університету створено сектори за певними напрямками роботи. Зокрема, у структурі студради діють такі сектори: навчально-науковий, культурно-просвітницький, правовий, соціально-побутовий, спортивно-оздоровчий, інформаційний та сектор міжнародних зв'язків.

На сьогоднішній день студрада активно співпрацює з Українською асоціацією студентського самоврядування, Національним студентським союзом, Всеукраїнською студентською радою при Кабінеті Міністрів, Молодіжним виконавчим комітетом Уманської міської ради. Активісти студентського життя постійно представляють інтереси нашого вузу на міському, обласному, всеукраїнському та міжнародному рівнях.

Варто згадати, що на Міжнародній спеціалізованій виставці «Освіта та кар'єра-День студента 2008» Сергій Рубан (голова студради 2008-2009 н.р.) був нагороджений Почесною грамотою Міністерства освіти і науки України як переможець у номінації «Найактивніший громадський діяч серед студентів»; Денис Марчук (голова студради 2007-2008 н.р.) бере участь у реалізації студентської програми у Польщі.

Адміністрація університету подає посильну допомогу студентству у вирішенні нагальних питань, зокрема соціального та матеріального забезпечення, дотримання прав та свобод студентства. Практикується преміювання студентів за успіхи у навчанні, активну участь у громадській, спортивній та науковій діяльності та інші види заохочень.

Велика подяка адміністрації, професорсько-викладацькому складу, профкому УДПУ за те, що завжди йде назустріч, підтримує наші ініціативи. Власне для колективу нашого університету характерні довірливі партнерські взаємини між педагогами і студентами, спільний пошук шляхів розв'язання багатьох проблем, що висуває сьогодення. Більш детально інформацію про життєдіяльність університету — його історію і сьогодення, зокрема про роботу органів студентського самоврядування, можна дізнатися на офіційному веб-сайті УДПУ www.udpu.org.ua, який постійно оновлюється.

Зроблено чимало. Попереду ще безліч цікавих справ — це і визнає справжнє студентське життя. І те, яким воно буде, — значною мірою залежить від кожного з нас.

Якщо ви творчі, ініціативні студенти, беріть активну участь у житті університету, зробіть студентські роки найпрекраснішою порою Вашого життя і пам'ятайте, що активна молодь дуже потрібна нашій державі!

На знімку: учасники засідання студентської ради.

На факультетах

СХОДИНАМИ ГІГАНТІВ

Г. БЕЗВЕРХНЯ,
декан факультету
фізичного виховання,
канд. наук з фізичної
культури і спорту, доцент

Факультет фізичного виховання... Трирічний малюк (за часовими рамками), наростивши потужну мускулатуру, розвинувши надсучасну швидкість, засліпивши блиском золотих медалей, зачарувавши магією кубків місто, район та область, впевнено посів передові позиції в Уманському державному педагогічному університеті.

Факультет створений у 2007 році. До його складу входять 3 кафедри: теорії і методики фізичного виховання, спортивних дисциплін, валеології та спортивного виховання. Він забезпечений необхідними приміщеннями для росту та функціонування: тенісний корт, тренажерна зала, волейбольний й баскетбольний майданчики, зали важкої атлетики, боксу, спортивної боротьби, настільного тенісу, майданчик для городошного спорту.

Студенти, яким поталанило вступити на цей факультет, мають з чого вибирати. У позанавчальний час вони можуть відвідувати секції з різноманітних видів спорту: волейбол, баскетбол, футбол, легка атлетика, настільний теніс, вільна боротьба, важка атлетика, бокс. Щороку влітку вони поповнюють свій досвід та емоції на педагогічних практиках, які відбуваються на базах оздоровчих таборів Черкаської області, міст Скадовськ, Алушта, Міжнародного дитячого центру «Артек».

Усім відомо, що чемпіони — це, перш за все, розумники. Студенти факультету фізичного виховання беруть участь у міжнародних та всеукраїнських наукових студентських конференціях, конкурсах наукових робіт, олімпіадах зі спеціальності: «Фізичне

виховання». Студенти збірних команд факультету виступають в чемпіонатах України, кубках України, міжнародних змаганнях.

Викладачі пишуться досягненнями своїх студентів та випускників, серед яких:

Олександр Крикун — майстер спорту міжнародного класу з легкої атлетики, бронзовий призер Олімпійських ігор в Атланті, учасник Олімпійських ігор у Сіднеї, член Національного олімпійського комітету України;

Людмила Жук — майстер спорту України, член олімпійської збірної команди України з веслування, переможець та призер кубку Великої Дніпра, першості і чемпіонатів України, спартакіади школярів, юнацьких ігор України, призер молодіжних ігор України, переможець Снагівської регати, переможця IV місце на чемпіонаті світу в Бразилії, VII місце на чемпіонаті Європи, призер II Всеукраїнських літніх спортивних ігор. Переможець

VI Універсиади України, переможець меморіалу Ю.Рябчинської;

Юрій Гаращенко — майстер спорту України з городкового спорту, чемпіон Європи з городкового спорту;

Ольга Івасенко — майстер спорту України, член юнацької збірної команди України з веслування, переможець та призер кубку Великої Дніпра, юнацьких першостей України, переможець Снагівської регати, переможець Бохумської регати, учасник чемпіонату світу в Японії, переможець Універсиади і призер меморіалу Ю.Рябчинської;

Олег Колісниченко — майстер спорту України зі спортивної акробатики, бронзовий призер чемпіонату України;

Володимир Іщенко — майстер спорту України з веслування, срібний призер чемпіонату України, фіналіст кубку Великої Дніпра, чемпіонатів України;

Віктор Білоусов — майстер спорту України з веслування, срібний призер чемпіонату України, фіналіст кубку Великої Дніпра, чемпіонатів України;

Віталій Юрченко — майстер спорту України, призер чемпіонату України з легкої атлетики;

Олександр Луценко — майстер спорту України, член національної збірної України, переможець та призер першостей і чемпіонатів України, срібний призер чемпіонату світу з метання молоту серед юніорів;

Марина Панчоха — майстер спорту України з вільної боротьби, неодноразова призерка чемпіонатів України та міжнародних, всеукраїнських турнірів з вільної боротьби;

Юлія Давидович — майстер спорту України з вільної боротьби, неодноразова призерка чемпіонатів України та міжнародних, всеукраїнських турнірів з вільної боротьби;

Лідія Провозина — майстер спорту України міжнародного класу з легкої атлетики (метання молоту), неодноразова призерка чемпіонатів України та міжнародних, всеукраїнських турнірів з легкої атлетики;

Сергій Гуляйко — майстер спорту України з веслування, неодноразовий призер чемпіонатів України та всеукраїнських турнірів з веслування;

Максим Лягоцький — майстер спорту України з панкратіону, чемпіон України, чемпіон Європи.

На базі факультету проводяться міжнародні, всеукраїнські та обласні змагання з вільної боротьби, карате, боксу, футболу, баскетболу, волейболу. Минулого навчального року у спортивному залі УДПУ відбувся чемпіонат України з кіокушинкаї карате се-

І.ФИЦИК,
декан мистецько-педагогічного факультету,
канд. філос. наук,
доцент

Мистецько-педагогічний факультет створений у 2005 році на базі мистецько-педагогічного відділення Інституту соціальної та мистецької освіти.

«Юність», ансамбль сучасного танцю «Візаві», ансамбль народного танцю «Яворина», вокальне тріо «Гонта». Творчі колективи беруть участь у концертах, фестивалях, конкурсах обласного, державного та міжнародного рівня.

Запрошують студентів до творчої праці гуртки «М'яка

іграшка», «Кераміка» та «Студія вечірнього малюнку».

Викладачі та кращі студенти факультету презентують свої картини на персональних виставках в музеях міста та області.

У 2009 році створено дитячу Малу академію народно-мистецтва, яка дозволить в майбутньому поповнити студентські ряди факультету юними талантами з різних регіонів України.

Факультет можна назвати садом творчості, адже він дає можливість розквітати талановитій молоді, якій — творити майбутнє нашої держави.

ред дорослих та юніорів (головний суддя змагань — суддя міжнародної категорії, сенсей Ігор Солошенко). Ці змагання були відбірковими до чемпіонату Європи. Змагання такого рангу вперше проводились не тільки в Умані, а й на Черкащині.

Протягом минулого навчального року факультет взяв участь у різноманітних спортивних заходах. Серед них — Всеукраїнський турнір з боксу, присвячений пам'яті жертв трагедії на Чорнобильській АЕС; Всеукраїнський турнір з вільної боротьби «Софіївські зорі»; турнір з

волейболу пам'яті ветерана спорту В.П.Хорсака; відбірковий турнір серед студентів УДПУ з гирьового спорту; першість УДПУ з городкового спорту, призначена з нагоди 65-річчя Перемоги у Великій Вітчизняній війні; чемпіонат міста Умані з легкої атлетики; змагання з легкої атлетики в залік X Спартакіади серед ВНЗ III-IV р. а та інших.

Факультет серйозно заявив про себе. І всім, хто хоче бути здоровим, розумним і красивим — «Рівняйся на ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ!».

Творчість учасників університетського літературного об'єднання імені Миколи Бажана

ІСТОРІЯ ЛІТОБ'ЄДНАННЯ ІМЕНІ МИКОЛИ БАЖАНА — СТОРІНОЧКА В ІСТОРІЇ НАШОГО УНІВЕРСИТЕТУ

М.ПАВЛЕНКО,
керівник літоб'єднання,
член Національної
Спілки письменників
України

Університетському літературному об'єднанню, заснованому 1996 року з ініціативи Н.П.Сивачук, почастило подвійно: крім того, що носить ім'я видатного поета-земляка Миколи Бажана, має над собою сыйливу ауру ще одного покровителя — «яблуновоцвітного» Павла Тичини, чим іменем пишається Уманський педуніверситет.

Щокілька тижнів збираються його учасники в стінах нового корпусу університету — на Садовій, 28. Час від часу зібрання «вибухають» масштабнішими акціями, на які запрошують численних гостей. Це різні презентації книжок, свята, містерії, дійства, фестивалі, як-от: «Весна запалює таланти», «Схід і Захід разом!», «Ромашкова акція «У літо — з поезією», «Накликання снігу», «Знайди свою поетичну поло-

винку», «Впусти в своє серце любов», «Любовна геометрія», «Поетичні Миколайчики», «Ліна Костенко в мою житті», «Бажанівська осінь» і т. ін. Уже традиційними стали творчі вечори, проведені спільно з Уманським Літературним Клубом. Звісно, все це відбувається за сприяння кафедри української літератури й українознавства та деканату факультету української філології.

Багате літоб'єднання й на зустрічі з видатними письменниками: Богданом Бастюком, Іваном Драчем, Станіславом Зінчуком, В'ячеславом Медведем, Олесею Мудрак, Максимом Розумним, Оксаною Куценко, Ігорем Павлюком, Петром Перебийносом, Анатолієм Погрібним, Петром Сорокою, Миколою Семенюком, Миколою Кодаком, Олегом Орачем, Володимиром Пугачем, Олесем Коржем, Оленою Галетою, Маріяною Кіановською, Оленою Степаненко, Євгеном Бараном, Сергієм Ткаченком, Михайлом Слабошпицьким, Віктором Барановим, Юрієм Буряком, Світлоною Короненко, Гри-

горієм Штонем, Сергієм Пантюком, Григорієм Донцем, Андрієм Курковим, Маріяною Маліною, Мілою Іванцовою; поетами Уманщини Ольгою Діденко, Валентиною Дігтяр, Євгенією Сушиною, Олегом Сиротою, Ольгою Тодчук, Володимиром Тодчуком-Товчаком, Ольгою Павленко, Любов'ю Бойчуко тощо; представниками видавництва «Смолоскип», «Грані-Т», «Каменярь» та іншими.

Радують власні здобутки, так би мовити, випускників літоб'єднання: Віталій Олексієнко видав інтригуючу збірку «Ангели ночі», Юлія Гончар (нині викладає в Черкаському національному університеті) та Оксана Луцкевська (зараз мешкає в США) — автори вже кількох книг. Завжди пишаємося авторкою поетичної «Крамнички вживаних речей» (1998) Вірою Балдинюк.

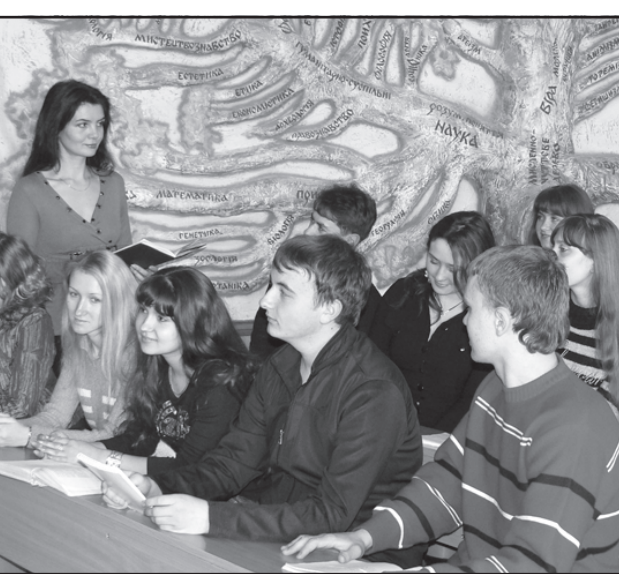
Низці учасників літоб'єднання вкотре виділено щорічну стипендію видавництва «Смолоскип» (Київ), призначену для обдарованої молоді.

Уже встигли стати традиційними різноманітні літературні конкурси, що мають на меті як виявити нові таланти (конкурси для першокорисників), так і дати відчуття творчого змагання. Ці конкурси присвячені Миколі Бажанові, Павлові Тичині і, звичайно ж, Тарасові Шевченкові.

До важливих подій належать і всі три випуски літературного альманаху студентської та викладацької творчості «Садова, 28». Автори — студенти (в тім числі й — майбутні), випускники й викладачі. І хоч усі вони бачать світ і передають його порізно, хоч усі вони — різного віку, та їх об'єднує здатність бачити світ у свіжих і юних барвах, вміння чути найпотаємніші його поклики й мелодії.

Крім альманаху, автори неодноразово публікуються в університетській («Педагогічні вісті», «Філолог», «Боговиця»), регіональній («Уманська зоря», «Хроніка») і в загальноукраїнській пресі (газета «Кримська світлиця», альманахи «Плуг», «Дивослово», «Холодний Яр», антологія «Привітання життя», «Спалах», журналі «Дивослово», «Дзвін») тощо.

Кожен учасник — окрема історія сходження до певного успіху. Попереду — ще чима-

ло планів, а також — наполегливої праці над розширенням мистецьких видюколів, удосконаленням власної майстерності, залученням нових юних талантів. Заспокоюватись на досягнутому ніяк не можна: імена Павла Тичини й Миколи Бажана — зобов'язують.

АНТОЛОГІЯ УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО ЛІТЕРАТУРНОГО ОБ'ЄДНАННЯ ІМЕНІ МИКОЛИ БАЖАНА

Кращі твори різних років

Юлія ГОНЧАР
(випускниця УДПУ. Переможець багатьох літературних конкурсів, регіонального етапу конкурсу «Молоде вино», обласного літературного конкурсу «Свою Україну любіть», українського літературного конкурсу «Рукописло». Автор поетичної збірки «Філософія травня» (2005), збірки віршів для дітей «Райдуга-стежинка» (2010) та монографії «Сердечний рай: Гендерні аспекти художнього світу Тараса Шевченка» (2010))

*Не все так просто...
Як тобі без мене?
Пробач, що знову
потривожу сни.
Не любить осінь
сонячно-зелений,
а жовтий колір —
він такий сумний.
Усе змішалось.
Зустрічі. Вокзали.
Банальність фраз
і золото мовчань.
Це не кінець.
Ми ще не все сказали.
Ховає вечір
смугу запитань.*

Володимир ЛІЩІШЕН
(студент факультету української філології, автор численних публікацій у пресі)

*Я знаю, що кохаєш:
бачу по твоїх очах.
Але твоя
нерішучість
і в мені
породжує страх.
Боюся, що не зізнаєшся — і я, наче
лис сполоханий,
Помру.
Так і не дізнаєшся,
що я був
також закоханий...*

Артур ЦИКАЛЮК
(випускник УДПУ, переможець регіонального літературного конкурсу, присвяченого 100-річчю Миколи Бажана і Всеукраїнського конкурсу «Кримська пляєда» у номінації «Поезія» (Ялта, 2005 р.), лауреат Черкаського обласного конкурсу «Україна і я» в номінації «Я — патріот» (2009))

*Зустріч.
Знайомство.
Усмішка.
Порозуміння.
Три крапки.
Присмно
Було
Поговорити.
Невже
Зустрілись
Тільки
Для розмови?..*

Віталій ОЛЕКСІЄНКО
(випускник УДПУ, переможець університетського конкурсу «Мій Шевченко», автор численних публікацій у пресі та книжки поезій «Ангели ночі» (2007))

*Зима — зимувала,
Душа — сумувала.
Весняні скарби
Лист додали журби.
Спізнилося літо
Світло пролито.
Осінь прийшла —
Пожовтів циферблат.
Я не бачив зорі.
Так минув цілий рік.
Я співав
про самотність,
І от тільки сьогодні
Зрозумів,
що не пізно
Заспівать
нову пісню.*

Вероніка КОНЬКОВСЬКА
(випускниця УДПУ)

МИКОЛИ БАЖАНУ
*Видіння літ —
така буває мить...
Микола Бажан.
«Уманські спогади».*

*Кінець ХХ ст.
Буває мить видіння літ.
І кожен з нас стає спроможним
Думки читати перехожих,
Здійснити кризу часи політ...*

*30-ті роки ХХ ст.
Знайомство —
привід для прощань.
Це місто —
спомин про Елладу,
Увіковічена принада
Споетизованих мовчань.*

*Альтанки, статуї богів,
Софійські тендітні айстри...
Засвідчують
присутність Майстра
Відбитки пензлів, нот і слів.*

*Покликання усіх митців —
Двобій із часом. До останку.
Тож я про молодість на загадку
Сплету віршовані вінці!*

*Кінець ХХ ст.
Історію снує життя.
Час викарбовує хвилини.
Вклоняємось перед тими,
Хто славив Умані буття.*

*Як тільки прохолода крижана
Зітне вбрання з дерев осінне,
Тоді у місті провінційнім
Вшановують Миколу Бажана.*

Наталія ШОВКОВА
(випускниця УДПУ)

*Зимовий вечір. Білий сніг
Стелиться килимом до ніг.
І твої прощальний поцілунок,
В нім — гіркота і зради трунок.*

*Холодний блиск твоїх очей,
Глузливий сміх, дурман ночей...
Лист вечір тихою ходою
Відвертим був завжди зі мною.*

*— Прощай! — сказала я. — Іди!
...І сніг заміє твої сліди.*

Петро ПОЛІЩУК
(викладач кафедри української літератури й народознавства, член Національної спілки письменників України, автор багатьох книжок поезій та лауреат кількох літературних премій)

ДІВЧАТАМ УМАНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

*Таких дівчат не знайдете ніде.
Ідуть. Цвіте «Софіївка» очима,
В алеях каблучків розмова чинна,
Зухвалі сміхи обіймають день,*

*Бентега нерозхлюпана грудей
Втішає білий світ добропричинно.
Тихцем зітхає бронзовий Тичина,
Задивлений у диво молоде.*

*Покиньте все! Зайдіть і подивіться:
Очистька повні любовців по вінця,
А погляд — у поезію веде.*

*Моліться, упивайтесь хмелем-цвітом,
І, врешті, закохайтесь часно й світло —
Таких дівчат не знайдете ніде.*

Інна СНИГУР
(викладач кафедри української літератури й народознавства, автор поетичної збірки «Хризантеми»)

*Ти міг би бути найближчим другом,
Бо я самотня... Така самотня!
В кайдани душі скувала туга,
І кожен сон мій — крик у безодню...
Ти міг би бути для мене братом —
Завжди прихистком, рятунком серця...
Ти міг би, врешті, мене й не знати,
Ми б познайомились десь у черзі
В бурхливим натовпі автостанції
(у випадковості — сенс моменту)...
Ти міг би бути — моїм коханцем!
Але це більше, ніж сентименти.*

Катерина ПРИЛИПКО
(студентка факультету української філології, переможець університетського конкурсу «Мій Шевченко», авторка численних публікацій у пресі, стипендіат фонду «Смолоскип»)

*Ранок відкрив нам очі —
Сни повітали десь в Сочі.
А наша прекрасна Умань
Мене напуває сумом,
Штовхає в буденність щоденну,
Що вкрала чарівність у клена.
Яскравість стає чорно-білою,
Смутком від світу повіяло,
Красу метушня закриває,
Наш спокій у буднях блукає...*

Оксана ДАБІЖА
(випускниця УДПУ, автор численних публікацій у пресі)

*Виминаю глину перемету:
Зелено-сіре диво у руках...
І я — творець! І я —
натхнення світу!
І я танцюю танго на богах!*

*Затремтіла глина, потемніла,
Звивалась у пульсуючих руках —
У ній душа, що вимагала тіла...
А я танцюю танго на віках!*

*Заливаю тріщинки водою,
Пригладжую, немов пір'їнки
птах...*

*Усе. Кінець. Пишаюся собою:
Я виліпила сонце в небесах!*

Віра БАЛДИНЮК
(випускниця УДПУ, переможець літературного конкурсу «Смолоскип», автор книжки поезій «Крамничка вживаних речей» (1998))

*Істина заскочить несподівано,
Ніби вітром схоплена
спідниця.
І усе, що світу заподіяно,
Знов цієї осені здійсниться.*

*В словникові іншомовних снів,
Як у придорожньому готелику,
Житимуть ознаки теплих днів
І фрагменти зланих
метеликів.*

*Спорожніють на терасі столи,
Роз'єднавши профілі щасливих.
Розбіжяться страху сірі
кролики*

У передчутті важкої зливи.

*Як інтимно скинуті сандалії,
Як ситро грушеве із бджолою,
Попливуть до берегів
Анталії*

Спогади, пов'язані з тобою...

Педагогічні ВІСТІ

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Головний редактор — кандидат філологічних наук, доцент **Н. А. ЦИМБАЛ**.
Макетування та верстка — **Є. М. ПИЛИПЕНКО**.
Технічний редактор — **І. С. ТКАЧУК**.
Наша адреса: **20300, м. Умань, вул. Садова, 28**

- За зміст і достовірність відповідальність несе автор публікацій.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати матеріали.

Газета надрукована Уманським комунальним видавничо-поліграфічним підприємством Черкаської обласної ради.

Реєстраційний номер ЧС №610
Тираж 5000 прим.
Замовлення №4